

Szerkesztőség

Arad, Acsev-palota.

Kiadóhivatal:

Aradi Nyomda Vállalat.

Bulev. Regele Ferdinand 4/22
(József főherceg-ut.)

Sürgőnycim: Közlöny, Arad.

Telefonszám:

Szerkesztőség és kiadóhivatal
151.

Megjelenik naponta reggel.

ARADI KÖZLÖNY

POLITIKAI ÉS KÖZGAZDASÁGI NAPILAP.

* Főszerkesztő: STAUBER JÓZSEF. *

ELŐFIZETÉS

HELYBEN ÉS VIDÉKEN

Egész évre ... 1080 Lej

Fél évre ... 540 Lej

Negyed évre ... 270 Lej

Havonta ... 90 Lej

Hirdetések díjszabás szerint

Egyes szám ára 5 lej,
vasárnap 6 lej.

Bucurestiben 50 banival több

Inkább száz bűnös...!

Van valami megdöbbentően monumentális abban a világmozgalomban, amely meg akarja akadályozni a két bostoni anarchista kivégzését. Nem osztályok, érdekcsoportok, testületek, vagy fajok emelték fel tiltakozó szavukat az igazságtalannak hitt halálítélet ellen, hanem kelettől nyugatig, északról délre, Mussolinitól a napszámosig, megszólalt az Ember. Ez a hatalmas megmozdulás többet jelent, mint két embernek a megmentését, ez a megmozdulás az igazság utáni vágy végsőkéig feszült kirobbanását jelenti. Népek hallatják harsogó szavukat a két bostoni emberért. Az Óceánok hullámai, a városok palotasorai fölött rádióüzenetek mennek tundra, amelyekben azt kívánják a világ népei, hogy ennek a két, ártatlannak tudott embernek kegyelmezzenek meg a bírák. És a bírák kegyelmezik: elhalasztották a kivégzést. A bírának meg kellett kegyelmeznük, mert a „nép szava, az isten szava.”

Van ebben a megmozdulásban valami jóleső és megnyugtató is. Hiszen Amerikában, Európában szinte naponta hajtottak végre halálítéleteket és az emberek lázas kíváncsisággal olvasták el a lapok tudósításait a kivégzésről. Jutott-e valakinek eszébe, hogy elég volt az öléből, hogy talán mégsem annyira bűnös az elítélt, hogy végrehajtsák rajta a legszörnyűbb büntetést, hogy elvegyék tőle a legdrágábbat: az életet. Amióta a Kaszás ergia zott a földön esztendőkön keresztül, azóta megszokta az ember a halált. Megszokta, talán kívánta, gyönyörködött benne. Nyílt idegeire csillapítóul hatott, mint a kokain, vagy ópium. De most valami történt. Az emberek magukba néztek és túl látták önmagukon. Szerte ment a világon a hír, hogy ártatlan a két bostoni elítélt: Ne ölji Inkább száz bűnös szaladjon, mint egy ártatlan szenvedien!

A két bostoni halálraítelt büntetésének végrehajtását elhalasztották. Ez a megfontolás — úgy lehet — kegyelmet is eredményez az elítélteknek és ez a megfontolás gondolkodásra kell, hogy kényszerítse mindazokat, akik zöld asztal mellett emberek és sorok fölött határoznak.

A bostoni kormányzó, akinek kezében volt az elítéltek élete, az utolsó pillanatig kitért a már egyszer kimondott halálítélet mellett. Tudjuk, amit mindenki tud, hogy ezt a makacs erőt nem az igazságába vetett hit kölcsönözte a kormányzónak, hanem tekintélyének megtartása. Hiszen, ha bizonyosan bűnös volna a két elítélt, már ezerszer végrehajthatták volna rajtuk a halálítéletet, hiszen évek óta eszik a bostoni fegyház keserű kenyérét. A kivégzés elhalasztása talán csak a bírói tévedésnek egy szépségflastroma, mert nincsen erejük a bírának ahhoz, hogy beismerjék tévedésüket.

Jó volna, ha mindenki, akinek olyan hatalom van kezében, hogy az emberek sorsát intézheti, meg lenne áldva azzal a bátorsággal, hogy idejekorán be tudja látni saját tévedéseit. Jó volna, ha minden igazságtalan cselekedet így megmozdítaná a népeket s minden jogtalanság ellen kelettől nyugatig, Mussolinitól a legutolsó napszámosig az emberek millióinak tiltakozó szava harsogna fel, akár az egekig.

Tatarescu kisebbségi miniszter nyilatkozott az Aradi Közlönynek.

A kisebbségek lojális magatartása és a készülő nemzetiségi törvény. — Készül az állampolgársági törvény revíziója. — Románia bécsi követe az ország kisebbségeiről.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i szerkesztőségének távirati tudósítása.) Tatarescu kisebbségi miniszter ma magához kérte a kisebbségi lapok s így az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítóját és a következő nyilatkozatot tette:

— Ugy a kormány, mint a román nép elégtétellel vette tudomásul, hogy nagy királyunk halála alkalmával úgy a magyar, mint a német kisebbség sajtóorgánumai egységesen és teljes lélekkel társultak a nemzeti gyász fájdalmas óráiban velünk. Megható és őszinte szavak hangzottak el a kisebbségek részéről, melyek azt bizonyították, hogy a nagy gyász fájdalmas és magasztos napjaiban megtörtént a lelki társulás közöttünk. A gyász napjaiban volt alkalmuk a magyar, német, de az összes többi kisebbségeknek is arra, hogy nemcsak a sajtójukban, hanem a parlament előtt is tanujelét adják a bennünket ért gyász alkalmával érzett őszinte fájdalomnak és egyuttal megragadtak az alkalmat, hogy az államhatalom iránti hűségükről újabb bizonyítékot adjanak. Olyan volt ez a manifesztum, mely mindenkit meggyőzött arról, hogy a kisebbségek őszinte lélekkel közeledtek felénk és az őszintén megnyilvánuló érzés forrásává lesz mindnyájunk számára az együttműködésnek.

— A lapok megírták miniszter ur, hogy a kormány komolyan foglalkozik a kisebbségi probléma végleges rendezésével, mi a véleménye erről a kérdésről miniszter urnak?

— A kormány tényleg komolyan foglalkozik a kisebbségi probléma megoldásával, hiszen a liberális párt kormányprogramja között is szerepel ez a kérdés és a kormány álláspontja e kérdésben jól ismert és nem e pillanatban született meg. Duca belügyminiszter ur — akinek a kisebbségi kérdésben elfoglalt széles látókörű felfogása mindenki által ismert — foglalkozik e kérdéssel, különös fontosságot tulajdonítva annak és szeptemberre már a nyilvánosság elé is léphetünk a tervekkel és eredményekkel.

A kisebbségi sajtó munkatársai ezután elmondták Tatarescu miniszternek, hogy a oradeamarei szintársulat, mely Gróf László igazgató vezetésével, néhány nap óta Bucarestben működik, a 26 percentes vigalmi adó miatt anyagi nehézségekkel küzd és arra kérék a minisztert, hogy járjon közbe, tekintettel e szintársulat kulturális működésére, a vigalmi adó leszállítása ügyében.

A miniszter kijelentette, hogy teljes propaganda-szabadságot engedélyezett a magyar szintársulatnak, román és magyar nyelvű plakátok lógnak ma Bucaresti utcáin, azonban a vigalmi adó leszállítása a pénzügy- és a kultuszminiszter dolga, de — tette utána mosolyogva — nem valószínű, hogy a pénzügyminiszter ur, bármilyen adó leszállításába belemenne.

— Még egy utolsó kérdésünk van miniszter ur, az Averescu-kormány alatt megkezd-

ték a Marzescu-féle állampolgársági törvény revízióját, milyen mederben haladnak az erre vonatkozó munkálatok?

— Hallottam ugyan erről, de mivel ez közigazgatási ügy, ezért e kérdésben sziveskedjenek Franasovici miniszter urhoz fordulni, aki ezzel a kérdéssel foglalkozik.

Tatarescu miniszter érdekes nyilatkozatával kapcsolatban bécsi tudósítónk az alábbi hiradást közli velünk:

Az az őszinte gyász, amelyet Románia kisebbségei Ófelsége Ferdinánd király elhunytá felett éreztek, az a mód, ahogyan a kisebbségi lakosság és a kisebbségi sajtó az ország fájdalmában osztozkodtak, nemcsak Romániában, de a külföldön is a legjobb hatást keltette. Különösen Romániában érte és éri a kisebbségeket a többségi vezető körök részéről a szép és valóban dicséretreméltó magatartásért az elismerés annak jeléül, hogy Romániában ma már nincs senki, aki a kisebbségek lojalitását kétségbe merne vonni. A mindnyájunkra nézve oly szomorú esemény megmutatta, hogy a kisebbségi létharc megnyilvánulásait tévesen írták az illojalitás számlájára, mert akkor, amikor arról volt szó, hogy a kisebbségek a fájdalomban, a gyászban és az elhunyt király nagy művének értékelésében összeforrtanak a többséggel, ez a kisebbségek részéről oly spontán módon történt, mely eieve kizár minden mesterkedlést. A kisebbségek magatartására nézve igen dicsérőleg nyilatkozik Charles Mitilineu, Románia bécsi meghatalmazott minisztere, aki a Neue Freie Presse munkatársának ezeket mondotta:

— A legnagyobb elismeréssel állapítom meg, hogy Románia nemzeti kisebbségei Ófelsége Ferdinánd király elhunytá alkalmával őszinte érzéseiknek és lojalitásuknak adtak kifejezést. A kisebbségek őszintén részt vettek az egész országnak a király halála felett érzett fájdalmában s parlamenti képviselőik csatlakoztak a kormányelnök s a pártvezérek részéről tett nyilatkozatokhoz, a részvét legőszintébb hangján emlékeztvén meg az elhunyt királyról, ugyanakkor pedig kifejezésre juttatták az ország és az új király iránt érzett lojalitásukat.

— Különösképpen ki kell emelnem Bethlen György gróf, a magyar, Roth Hans Otto dr. a német és Fildermann a zsidó kisebbségi parlamenti, valamint Gyárfás Eiomér és Mak-kay püspök a magyar, Niemerover főrabbi a zsidó és Teutsch püspök a német kisebbségek szenátusi képviselőinek beszédeit. Mitilineu meghatalmazott miniszter ezután felolvasta ezeket a beszédeket, hogy a bécsi újságíró hit képet nyerhessen Romániáról és népeinek lelkiéletéről.

— Valóban hiszem — mondta végezettel a meghatalmazott miniszter, — hogy ilyen nobiles érzelmei alapján Románia teljes bizalommal foghat hozzá konszolidációjának végleges befejezéséhez.

Bucurestiben járt Kecskeméthy Győző?

Románia fővárosában állítólag többen látták a harminc év előtti híres milliós sikkasztót, — Titokzatos öregur, aki amerikai utlevéllel a Balkánra készült.

(Az Aradi Közlöny bucaresti szerkesztőségétől.) Az egyik bucaresti-i magyar vendéglő kerthelyiségében halottam először a nagy ujságot. E szerint az elmult este az egyik sarokasztalnál, egy szürkehajú öreg ur ült, akiről csak később, amikor eltávozott derült ki, hogy azonos Kecskeméthy Győzővel, a harminc év előtti híres budapesti székesfővárosi irodatisztával, aki annak idején, a boldog békeidőben egymillió koronát el-sikkasztott. Néhány hét előtt megírták a budapesti lapok s azok nyomán az Aradi Közlöny is, hogy valahol Budakeszi környékén látták Kecskeméthy Győzőt, valaki meg is szólította, de a titokzatos sikkasztó akkor válasz helyett hátat fordított és anélkül, hogy valamit is válaszolt volna a kérdezősködésekre — eltűnt. A budapesti lapok közölték a híres sikkasztó személyleírását is: alacsony, őszbe vegyült hajú öreg ember, szürke kecskeszakált visel.

A bucaresti-i vendéglőben, ahol nem kis izgalommal tárgyalták az esetet, a furcsa látogatóról a következőket lehetett megállapítani:

Az előző este egy öreg ur ült le az egyik asztalhoz és magyarul vacsorát rendelt, vacsora végével még sokáig az asztal mellett maradt és a felmelegedett hangulatban beszélgetésbe kezdett a mellette levő asztalnál ülő urral. Beszélgetés közben az állítólagos Kecskeméthy elmondta, hogy sokáig tartózkodt Amerikában, ahol kávéültetvényei voltak, azonban az orvos tanácsára el kellett adnia az ültetvényeit, mert nem bírta az ottani klímát és most lemegy a Balkánra, hogy egy kicsit körülnézzen. A beszélgetés során még azt is elmondta ez az ember, hogy csak egy napig tartózkodik Bucurestiben és az ottani tizenegy órás vonattal megy tovább Constanta felé. A fizetés alkalmával, amikor kivette a pénztárcáját, a tárcával együtt kirántotta a zsebéből az utlevelét, kék színű, nagy alaku amerikai utlevél volt és a szomszéd asztalnál ülő ur, tisztán láthatta az utlevél felső sarkában a Kecskeméthy Győző nevet.

Ez volt az, amit a vendéglőben a legkülönbözőbb verziókban tovább adtak egymásnak az emberek. Ilyenkor természetesen kiszínezve és felnagyobbitva kerülnek színre a dolgok és így már egyesek arról is tudtak, hogy Kecskeméthy az asztalra borulva sirt és megátkozta azt a pillanatot, amikor letért az erény és tisztesség útjáról.

Felkerestük a vendéglő pincérét, aki az előző este a furcsa idegen urat kiszolgált, aki a következőket mondta az idegenről:

— Nekem egyáltalában nem tűnt fel semmi különös azon az emberen, az tény, hogy ott a sarokban egy öreg ur ült, az is bizonyos, hogy azelőtt sohasem láttam, viszont nálunk nagyon sok futóvendég fordul meg, kik átutazóban felkeresik a vendéglőt, mert tudják, hogy itt magyar kosztot lehet kapni. Azonban azt, hogy az az öreg ur azonos lenne a híres sikkasztóval, azt igazán nem merem állítani.

— De azt az urat ismeri-e, aki az öreg ur mellett ült és vele a vacsora alatt beszélgetést folytatott?

— Azt ismerem, minden este itt vacsorál, az egyik itteni cég hivatalnok.

Egy perc múlva már ott ültem a hivatalnok asztalánál, ahol rajtam kívül hárman ültünk és hallgattuk a tegnapi esti furcsa látogatóval történt találkozás részleteit.

— Esküszöm uraim, hogy egészen tisztán láttam, hogy az utlevél felső sarkában ott állott a Kecskeméthy név. Kecskeméthy valószínűleg észrevette, hogy én felfedeztem valamit, mert azonnal felkelt az asztaltól és hidegen megbiccentette a fejét, hogy ezáltal elejét vegye minden közeledésnek. Uraim, tegnap óta direkt kikerestem a régi párhetes ujságokat és elolvastam a Kecskeméthyról a pesti lapok nyomán közölt személyleírását. Mert hiszen, talán tudják, hogy Magyarországon is látták őt pár héttel ezelőtt.

Teljesen talál a személyleírás, szürke, rövid szakáll, szürke haj, alacsony termet. Az első pillanatokban teljesen a meglepetés hatása alatt voltam és csak amikor eltávozott, akkor

ocsúdtam fel a meglepetéstől, de persze akkor már Kecskeméthy távol volt.

— Jelentette ezt már a rendőrségen? — kérdeztük.

— Nem jelentettem, hiszen hiába is jelenteném, a sikkasztás óta, már több mint harminc év telt el és Kecskeméthyt már nem le-

het felelősségre vonni a sikkasztásáért.

— De hát akkor miért ez a nagy izgalom, — kérdeztük.

— Miért? Megmondom, Kecskeméthy, harminc év előtt egymillió aranykoronát sikkasztott, ez ma megfelel ötvenmillió lejnek, ha Kecskeméthy oly ügyesen tudott sikkasztani, akkor bizonyára gondja volt, hogy ezt a pénzt kellőképpen gyümölcsöztesse, mit lehet tudni, talán barátságot köthetett volna vele s esetleg kaphattam volna tőle néhány milliócskát. Nem is jött volna rosszul...

A Tököl-téren marad az aradi piac.

A belügyminiszter jóváhagyta a permanens bizottság döntését. A Szabadság-téri érdekeltek újabb akcióba kezdenek.

(Arad, augusztus 11.) Már körülbelül öt esztendő óta dul a harc Aradváros lakosságának két érdekeltsége között az aradi piac birtokáért. A Piata Catedrala (Tököl-tér) és a Piata Avram Iancu (Szabadság-tér) kereskedői és háztulajdonosai hosszú esztendőök óta vívnak elkeseredett küzdelmet a piacért, amely az öt esztendő alatt valójában kiérdemelte a „vándorló piac” címet, mert hol az egyik, hol a másik téren foglalt helyet, aszerint, hogy melyik érdekeltség kerekedett felül. Az aradi piac ügye közben többször megjárta a hivatalos fórumokat, sőt már a minisztérium is döntött egyszer ebben az ügyben. Egy nemrégiben beadott újabb kérvény alapján aztán most újabb eljárás indult meg a piackérdés rendezése dolgában, de mielőtt még ez döntésre érlelődhetett volna, abban az időben, amikor Angel István dr. polgármester vette át a város vezetését, a permanens-bizottság első dolga az volt, hogy megint csak a Piata Catedrala (Tököl-térre) helyezte a piacot. Ez az intézkedés természetesen újabb kérvényeket és újabb küldöttségjárást vont maga után és Pöhm János és társai felelősséget is nyújtottak be a permanens-bizottság határozata ellen.

Nemrégiben aztán kísérlet történt arra, vonatkozólag, hogy egységessé hozzák létre a két érdekeltség között. Együttes ülésre hívták össze őket, azonban az ülésen megint csak a maguk teljes egészében kiujaltak az érdekellettek, mindegyik fél magának követelte a piacot és a résztvevők végül, minden meg-

egyezés nélkül, eredménytelenül oszlottak széjjel. Az ülés végeztével azonban, hogy ennek a tengeri kigyónak valahogy a végére járjanak, az érdekeltek abban állapodtak meg, hogy a Piata Avram Iancu (Szabadság-téri) érdekeltek felelősségét az aktákkal együtt a belügyminiszterhez terjesztik fel, aki azután dönt az ügyben és megállapítja, hogy hát hol is legyen az aradi piac.

Ma délelőtt aztán e kérdésben döntés történt: megérkezett Aradra a piac ügyében a miniszteri döntés. A minisztérium jóváhagyta a permanens-bizottság ama döntését, amellyel a piacot a Piata Catedrala (Tököl-térre) helyezték át és kimondja, hogy a város érdeke úgy kívánja, hogy a piacot ezen a téren tartásuk meg. Ezért elutasítja az ellenérdekeltségnek a permanens-bizottság határozata ellen beadott felelősséget. A miniszteri határozat általános meglepetést és megállapíthatóan nagy megdöbbenést keltett a Piata Avram Iancu (Szabadság-téri) érdekeltség körében, amely — értesülésünk szerint — ennek dacára sem nyugszik bele a határozatba, hanem újabb akcióba kezdeményez a piac visszahelyezése érdekében s kézzelfogható adatokkal, döntő érvekkel felszerelve a rosszul informált minisztertől a jólinformált miniszterhez kíván fordulni s bebizonyítani azt, hogy súlyos és jelentős érdekek fűződnek a piacnak a Piata Avram Iancu (Szabadság-térre) való helyezéséhez.

Románia kisebbségei Genfben.

A kisebbségi kongresszus résztvevői és végleges programja. — Augusztus 20-án nyílik meg a nemzeti kisebbségek nagyjelentőségű összejövetele, amely negyvenmillió ember nevében határoz.

(Az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségétől.) Ammende Ewald dr., az európai kisebbségek bécsi irodájának vezetője, ma az Aradi Közlöny bécsi szerkesztőségének rendelkezésére bocsátotta a Genfben megtartandó kisebbségi kongresszus résztvevőinek teljes listáját és végleges programját. Eszerint a kongresszuson mintegy 35 különböző nemzeti kisebbség képviselői vesznek részt Európa minden részéből. Így a kongresszus több mint negyven millió ember nevében fog határozatokat hozni. A résztvevő kisebbségek pontos listája a következő:

Dánok Németországból, svédok Észtországból, katalónok Spanyolországból, németek Dániából, Észtországból, Magyarországból, Olaszországból, Jugoszláviából, Litvániából, Lengyelországból, Romániából és Csehszlovákiából, lengyelek Németországból, Csehszlovákiából, Lettországból, Litvániából és Romániából, magyarok Csehszlovákiából, Romániából és Jugoszláviából, oroszok Lengyelországból, Észtországból és Lettországból, zsidók Lettországból, Litvániából, Lengyelországból, Romániából, Csehszlovákiából és Bulgáriából, horvátok Ausztriából, lausitzi szerbek Németországból, szlovének Olaszországból és Ausztriából, csehek Ausztriából, valamint ukránok Romániából.

Új tagokként jelentkeztek a románok Jugoszláviából, a szerbek Romániából, valamint az ukránok, fehér oroszok s litvánok Lengyelországból.

A kongresszus pontos programja a következő: Augusztus 20, szombat: Az előkészítőbizottság értekezlete, konferenciák az ujonnan jelentkezett kisebbségi csoportok képviselőivel. Augusztus 21, vasárnap: Az előkészítőbizottság értekezletének folytatása, konferenciák minden kisebbség egy-egy delegátusával. Augusztus 22, hétfő: Délelőtt: Wilfan elnök megnyitó beszéde a nemzeti türelmetlenségről és ennek veszélyes következményeiről az európai békére. Az elnökségi tagok (F. Maspons i Anglassell dr., Motzkin Leó, Schiemann Pál dr., Sierakowski Szaniszló gróf és Szüllő Géza dr.) beszédei. Az elnökség megválasztása. Az ujonnan felvett csoportok deklarációi. A bizottságok megalakítása. Délután: Bizottsági ülések. Augusztus 23, kedd: Délelőtt: „Az európai béke veszélyeztetése a nemzeti türelmetlenség által”. Délután: „A kisebbségek országos és nemzetközi együttműködése”. „A nyelvi probléma”. Augusztus 24, szerda: Délelőtt: „Állami szuverénitás és kisebbségi jogok”. „A kisebbségi isme kérdései”. (A nemzetiséghez való tartozás, statisztikai és más megállapítások.) Délután: „Szervezési, sajtó és propaganda ügyek”. Az elnök záró beszéde.

Az európai kisebbségek sajtójáról Ammende Ewald dr., a kisebbségi iroda vezetője, részletes statisztikát készített. A csehszlovákiai, romániai és jugoszláviai magyar sajtó adatait Ammende dr. felkérésére lapunk bécsi szerkesztője, Szemere Pál állította össze a kongresszus számára.

Pénteken indul

az Oceánnak Risztics magyar repülő

Hogy érték el a Junker-repülők a világrekordot. — Beszélgetés a két hős-pilótával.

(Az Aradi Közlöny berlini tudósítójától.) Risztics magyar és Edzard német repülők — az ötvenkétórás világrekord hősei — elhatározták, hogy pénteken startolnak az Oceán átrepülésére. A felszállás időpontját a hamburgi időjelző állomás pontos időjelentéséről teszik függővé. A repülők elhatározták, hogy észak felé Irland felett repülnek, miután ez az utirány 500 kilométerrel rövidebb, mint a déli. Az Aradi Közlöny berlini tudósítójának különben ma alkalma volt beszélni Dessauban Edzarddal, az egyik óceánrepülővel. Érdekes tudósítását itt adjuk:

Három és fél évvel ezelőtt Edzard még ismeretlen kis pilóta volt, aki nagy lelkesedéssel szállította a Berliner Lokalanzeiger reggeli kiadásának példányait a Keleti tenger partján fekvő városokba. Ma este aztán együtt ült vele a dessau Rathauskellerben. Természetesen legutóbbi teljesítményéről beszélgettünk, amikor Riszticcsel, a magyar származású pilótával megcsinálták a távrepülés világrekordját.

— Az első nap volt a legnehezebb — mondja a pilóta — az első éjjel Riszticcsel együtt mindketten fennmaradtunk és csak a második nap kezdtük egymást felváltani. Négy órát aludt az egyik és azután négy óráig a kormányon volt. Így cseréltünk szerepet. Én az egész 52 óra alatt 2 csomag kekszot, két perecet, néhány gyümölcsbontot ettem és ráfogumit szopogattam. Ugyanezt tette társam is, a többi magunkkal vitt élelmiszer érintetlen maradt. Csak az állandó ülés volt kényelmetlen. Összes tagjaink megfájdultak, az egyik sarokból a másikba csuszunk. Megpróbálkoztunk levegővel töltött párnákkal is, azonban ez sem használt. Az egész utazásban a kiszállás volt a legnehezebb, egészen összetörve szálltunk ki a gépből. A fáradtságot csakhamar leküzdöttük és engem a feleségem alig tudott rábeszélni arra, hogy néhány órára lefeküdjek.

Az óceánrepülésre vonatkozólag csak ennyit mondott Edzard: — Bizom abban, hogy Riszticcsel együtt új rekordidő alatt teszem meg az utat Amerikába.

Az Aradi Közlöny tudósítója beszélgetést folytatott Risztics Jánossal is, aki kijelentette, hogy remélhetőleg holnap startol. Arra a kérdésre, hogy mennyi idő kell az előkészületekhez, így felelt:

— Semennyi, csak kihuzzuk a gépet a hangárból és már indulunk. Kijelentette továbbá, hogy nem a pénz izgatja, hanem a siker reménye. Nungesser és Coli repülése szerinte csupán azért nem sikerülhetett, mert az időjárás borzalmas volt és a két repülő pedig túl szenvedélyes. Nem számítottak, pedig az Oceán átrepüléséhez elsősorban józan számítás kell.

— Az ut Európából Amerikába sokkal nehezebb, mint fordítva — folytatta Risztics. — Éjjel, vagy nappal startolunk, az teljesen mindegy. Bizonyos, hogy én is kibírom az ut fáradalmait, hiszen nemrég vendég voltam egy magyar lakodalmon. Három nap, három éjjel táncoltam és ittam. Az fárasztóbb volt. Van egy csodaszerelem, amit magammal viszek; egy kis üveg magyar szilvórium. Nagyon szeretem Németországot, mert a németek megnyitották nekem az érvényesülés utját, de hazám Magyarország. Ha utam sikerül, először is hazámat látogatnom meg.

Berlinből jelentik: Holnap délután négy órakor startol Oceánutazására Könnecker kapitány. Ugyancsak erre az időre várják a Columbia startját is, amely azonban nem New Yorkba, hanem Philadelphiába megy Levinnel, miután az ottani kereskedelmi kamara 25.000 dollár jutalmat tűzött ki az óceánrepülésre.

Liberálisok és nemzeti-parasztpártiak két utja

Politikai séta az izzó Bucurestiben. — Mindenki elmenekült a forró pokolból. — A liberális kormány megszabadul idegen minisztereitől. Készül a kormányképes ellenzék. — Nagy várakozás előzi meg Maniu végső döntését. — A nemzeti-parasztpárt elszalasztotta a történelmi pillanatot a kormányrajutásra.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i szerkesztőségének telefonszótudósítása.) A déli órákban a Calea Victoriei teljesen elnéptelenedik. Olyan őriási a hőség, melyről a nagy erdélyi melegeket átélte kisebbségi polgároknak fogalmuk sem lehet. Bucuresti alig negyven kilométerre van a tenger-től és onnan, délről, mintha egy kohó szájából jönne, végigsöpri a negyvenöt fok melegben kimerülő Bucurestét egy forró szél, mely a lélegzetet is elakasztja. Bucuresti teljesen kiürült és aki csak tehette elmenekült ebből az izzó pokolból.

Készül az őszi csemege a liberális pártklubban

A liberális párt Calea Victoriei-uton levő klubhelyiségében, leüregyözött ablakok mellett — mégis van politikai élet. A miniszterek egyrésze ugyan szabadságra utazott, azonban az ittlévő miniszterek körül, mint a pilléhad a gyertyaláng imbolygó fénykörében, ott

Megalakul a kormányképes ellenzék.

A nyár folyamán ezektől az ugynevezett tehertételektől igyekezni fog a kormány megszabadulni. Tehát minden valószínűség szerint az őszi parlament megnyitása alkalmával Stelian Popescu, dr. Lupu és Argetoianu már nem fognak többé a miniszteri padokban ülni. És ez két szempontból is fontos a kormányra nézve. Az első, mint említettem, a régi liberális kormány egyöntettségének elve, de a második ok is nemkevesebbé fontos. Abban az esetben, ha Maniu és pártja továbbra is a duzzogó gyermek céltalan szerepét akarná vállalni, akkor a liberális kormány mai ténylegesen nem liberális tagjai, megalakítják azt a komoly ellenzékot, melyre az ország mai nehéz viszonyai között tényleg szükség van. A bucuresti-i lapok többször hivatkoztak az angol példára, hogy a Bratianu-kormányának is egy olyan ellenzékre van szüksége, melyre ráül a név: „Öfelsége ellenzéke“. A mai komoly idők egy ilyen kormányképes ellenzékot kívánnak meg. És ez az ellenzék már készen is van, csupán Maniutól függ, hogy mikor alakulnak meg formailag is. Lupu dr.-nak a parlamentben 29 parasztpárti képviselő párttagja van. Ez az erős parasztpárt mindenki előtt könnyen érthető módon alakulhat át önálló párttá, hiszen a nagybirtokot és nagytőkét képviselő liberális párt kebelében, kissé furcsa módon helyezkedhet csak el egy „parasztpárt“. És aztán, itt van Stelian Popescu és Argetoianu meg talán Titulescu is, akik máig is a régi konzervatív párt tagjainak vallják magukat. Tehát őszre minden körülmények között nagy változás áll be.

Kabinetalakítás ellenzéki miniszterekkel.

— És abban az esetben, ha sikerülne Maniuvval valami megegyezést létrehozni, mi történik akkor?

— Abban az esetben is mennie kell Lupu doktornak, aki vörös posztóként, mint egy állandó céltábla szerepel a nemzeti-parasztpárt előtt és aki miatt a kormányt már a rövid ülésszak alatt is rengeteg támadás érte. Ugyanez az eset Stelian Popescuval is, neki a Madgearuval való afférja alatt sok keserű pillulát kellett lenyelnie, de nemcsak neki, hanem az egész kormánynak is. A kormány ma már olyan erős, hogy nyugodtan el tudja viselni azt is, ha az Unversul, Stelian Popescu lapja

sütkéreznek a liberális alvezérek.

— Megszűnt minden politika... ezzel a kiáltással fogadják ma a hírekért jövő újságitól és dacára e politikai csendet jelző kijelentésnek, a nagy politika üstjében állandóan ott rotyog — az őszi csemege.

— A liberális párt — kezdte informátorunk — miután lebonyolította az első parlamenti kampányát, ezt az időt arra használja fel, hogy politikailag megtisztuljon. Ez a megtisztulás azt jelenti, hogy újra visszaszerzi azt a homogénitást, mely mindig jellemezte a liberális kormányokat. Ez népszerűen így fejezhető ki: Allah nagy és Mohamed az ő egyetlen prófétája. A liberálisok hatalmasok és csak Ionel Bratianu lehet a mi prófétánk. A liberálisok kormányának homogénitását akadályozzák azok a miniszterek, akiket a választási küzdelem nyugodt lefolytatása céljából magunkhoz kellett vennünk.

ellenzékbe megy és azzal sem törődik, ha Lupu dr., vagy Argetoianu duzzogva fogadná azt a magas diplomáciai állást, melyet kárpótlásként felajánlanának neki. Azonban mint említettem, a helyzet kulcsa Maniu kezében van és ha Maniu akarja, akkor ezek az említett miniszterek, mint az új ellenzék vezérei, — talán még a miniszteri tárcáikat is megtarthatják. Ha külföldön meg tudják csinálni, hogy a kormánynak ellenzéki miniszterei is legyenek, miért ne lehetne ezt nálunk is állandósítani?

A nemzeti parasztpárt nehéz napjai.

A nemzeti parasztpárt klubjában tényleg teljes nyári hangulat uralkodik és ha a párt lapjának szerkesztőségi szobái nem nyertek volna a klubhelyiségben elhelyezést, talán teljesen üres szobákat őrizne a pártklub öreg portása. Az egyik nemzeti-parasztpárti alvezér, aki már többször volt útevezetők a politikai labirintusban, a következőkben festette le azt a nehéz szituációt, melyben ma a párt van:

— A nemzeti-parasztpárt, mint annyi sokszor, az elmúlt krízis alatt is, elszalasztotta a történelmi pillanatot, mert valljuk be, egy politikai párt — ha az nem kisebbségi párt — csak egyetlen célja lehet: a kormányra, az uraioirajutás. Mindaddig, míg Ferdinand király élt, meglehetősen volna a mód arra, hogy a nemzeti-parasztpárt uralomra kerüljön. Azonban a mostani helyzetben ez teljesen ki van zárva. Nem tudok semmiféle módot elképzelni arra nézve, hogy mindaddig, míg Mihály király nagykoru nem lesz, a liberális kormány átadja a kormány vezetését a nemzeti-parasztpártnak. A király most hat éves és tizenkét év múlva lesz nagykoru, ezért jelentette ki Tatarescu Kolozsvárt, hogy a mai kormány tizenkét évig marad kormányon. Már most mi lehet a nemzeti parasztpárt programja e tizenkét év alatt? Vagy feladja az eddigi haragos szerepét és megegyezik azokkal a morzsákkal, melyeket a liberálisok hajlandóak nekik nyújtani, egy-két miniszteri tárca, tíz-husz mandátum, vagy pedig továbbra is konokul elzárkózunk minden közeledéstől s izolálva várjuk be ezt a tizenkét hosszú esztendő. Lehetőleg olyan sok politikai kelemetlenséget csközva a kormánynak, amelyet törvényes formák betartásával csak megtehetünk. Melyik a helyes út, ki tud ebben az utvesztőben eligazodni?

Ebben a nagy nyári izzó hőségben forrnak a gondolatok, talán megérnek, megérlelődnek őszig...

Milliók váltócsalás

Bucurestiben.

Hamis váltókkal furfangos módon megkérőztették egy bucuresti-i nagyvállalatot.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) Szenczáció módon elküvetett milliók sikkasztás vakmerő tette után nyomoz a főváros rendőrsége. Kanner Ignác 35 éves hivatalnok ugyanis néhány nappal ezelőtt cége nevében összesen egymillió ötszáz ezer lej értékűre kiállított váltókat számítoltatott le több bucuresti-i és ploesti-i pénzintézetnél. Mivel a váltókon a jóhírnévnek örvendő „Subsolul Roman” betéti társaság hivatalos bélyegzője és a két igazgatósági tag, Mardarescu és Valoari mérnökök ismert aláírása szerepelt, a bankok gyanútlanul fizették ki a váltókat a leszámító csinos, jómegjelenésű fiatalember kezeihez. A véletlen következtében azonban a cégnek váratlanul nagyobb összegre volt szüksége s ezért az egyik igazgató megjelent egyik bucuresti-i pénzintézetnél, ahol nagyobb összegről kiállított váltó leszámítását kérte. Az illető banktisztviselő fejét csóválva állapította meg, hogy alig pár nap alatt ilyen nagy összegeket vesz igénybe a cég. Az igazgató eleinte nem is figyelt a banktisztviselő megjegyzéseire, amikor azonban a szokásos formások betartásával a benyújtott váltó a vezérigazgató elé került s az ugyancsak aziránt érdeklődött a vállalati igazgatónál, hogy miért van megint szüksége ilyen nagy összegre a cégnek s egyben bemutatta az előző napokban leszámított váltókat is, jött rá a „Subsolul Roman” igazgatója, hogy cége nevében súlyos visszaélés történt. Az esetről nyomban értesítették a rendőrséget s közösen sikerült is megállapítani, hogy a váltóhamisítók a cég egyik időközben elbocsájtott tisztviselője, Kanner Ignác követte el, aki azonban közvetlenül az összegek felvétele után nyomtalanul eltűnt a fővárosból. A rendőrség erőlyesen nyomoz.

Nyelvvizsgára utasítják az aradi dohánytözsdeket.

A monopoligazgatóság rendeletben kötelezte a trafikosokat az államnyelv záros határidőn belül való megtanulására.

(Arad, augusztus 11.) Az aradi és a megyei dohánytözsdek nagyrészt nem kis meglepetés érte a mai napon. A hír már hetek óta kísértett ugyan, azonban még az illetékesek sem tartották elhíhetőknek, hogy ilyen rendelkezést léptessenek életbe, míg aztán mára váratlanul megérkezett az aradi monopol- és postafőnökséghez a monopol-vezérigazgatóság körrendelete, amely arra kötelezi a kistrafikosokat, hogy záros határidőn belül sajátítsák el az államnyelvet. A körrendeletben ugyanis megdöbbenéssel állapítja meg a vezérigazgatóság, hogy a trafikosok túlnyomó része még ma is csak a kisebbbbség nyelvén érintkezik a vevőkkel, ami — szerinte — az új impérium kilencedik esztendejében megengedhetetlen és mivel emlékeztet a többi, ez ügyben kiadott utasításokra és rendeletekre, a vezérigazgatóság ezennel minden trafikosra nézve is kötelezővé teszi, hogy a román nyelvet szóban és írásban legkésőbb október elsejéig okvetlenül sajátítsa el. Ez a rendelkezés aztán annál komolyabban veendő — mondja az írásos intézkedés — mert a körrendelet záradékában közli a vezérigazgatóság, hogy mindazok, akik a fent említett határidőn túl is csak a kisebbbbség nyelvén beszélnek vevőikkel és nem a hivatalos nyelvet használják az üzleti forgalomban, azoktól a trafik engedélyt kérelmetlenül bevonják.

Mondanunk sem kell, hogy a monopol-vezérigazgatóságnak ez a legfrissebb intézkedése milyen nagy riadalmat okozott a kistrafikosok körében, akik — ha az elmúlt kilenc esztendő alatt nem tudták elsajátítani az államnyelvet, bár ez eminens üzleti érdekük is volt — e csekély idő — nem is egészen két hónap — alatt aligha lesznek képesek megtanulni románul. Az érdekelték körében különben máris akció indult meg olyan irányban, hogy a monopol-vezérigazgatóság méltányolja is ezt a feltétlenül figyelmeztető körülményt s egy későbbi időpontban állapítsa meg a kistrafikosok nyelvvizsgáját.

Oriási aranyu csempészés Satmaron.

Métermázsra hozták be a selymet a csehszlovák-román határon. Sokmillió kár érte az államot.

(Az Aradi Közlöny satmari tudósítójának távirata.) A satmari rendőrség és szolgálatosok hetek óta folyó nyomozás után egy messze szétágazó csempészbandáról rántotta le a leplet. A banda tagjai évek óta folytatták a csempészést jól jövedelmező, de kockázatos mesterességét. Az üzlet Prágától—Bucurest-ig terjedt. A csempészeknek állandó bevásárlási forrásuk volt Prágában, ahonnan métermázsaszámra csempészték be a drága selymeket és ezzel

milliókra menő kárt okoztak az államnak. A csempészés utóbb már annyira jó üzletnek bizonyult a prágai cégek részéről is, hogy Nagyszöllösön és Huszton lerakatot állítottak fel, hogy a román vevőknek ne kelljen Prágába utazniuk. A hatóságok harminc embert tartóztattak le, de ezzel még nem értek véget a le-tartóztatások, mert a mostanihoz hasonló nagyarányu csempészést még nem igen fedeztek fel Romániában.

Németország tiltakozik a titkos fegyverkezés vádjá ellen

Anglia csökkentli a rajnai megszálló csapatok létszámát.

(Az Aradi Közlöny londoni tudósítójának távirata.) A Daily Telegraph értesülése szerint a legutóbbi London és Páris között történt jegyzékváltások alkalmával az angol kormány a rajnavideki francia megszálló hadsereg jelentős csökkentése mellett foglalt állást. A lap szerint tulkoral lenne végleges véleményt nyilvánítani, hogy Londonban 5000 főnyi csökkentést jelentékenynek tekintenek-e, de bizonyos, hogy angol körökben sejtetni engedték, hogy például 10.000 főnyi csökkentés esetében Anglia hajlandó a Rajnánál elhelyezett csapatait

1000 emberrel apasztani.

Guillaumet tábornok a rajnai francia megszálló csapatok parancsoka — mint emlékeztet — legutóbbi jelentésében azzal vádolta meg a német kormányt, hogy titokban rendszeresen dolgozik azon, hogy a megszállott vidéken haderőt csoportosítson össze, amelylyel aztán a franciák ellen vonulna. A Kölni-scher Zeitung konkrét bizonyítékokkal cáfolja meg a tábornok adatait és hangsúlyozza, hogy a német kormány titkos fegyverkezéséről szóló vád minden alapot nélkülöz.

Szeptember 11-én új választások lesznek.

A minisztertanács megállapította az időközi választások idejét. Eltörölték a fővárosi lapok cenzuráját. — A liberálist párt nem állít jelölteket. — Bratianu Vintila és Titulescu fogadtatása Londonban.

(Az Aradi Közlöny bucuresti-i tudósítójának távirata.) A politikai izgalmak az időközi választások előkészületével erősen fokozódtak. Bár ez a kérdés az első pillanatokban könnyen megoldhatónak látszott, mára kitűnt, hogy a jelölések megjelölése nem a legegyszerűbb dolog s akörül még erősebb viharok is várhatók. Kormánykörökben nem nagy tetszéssel találkozott, hogy Bratianu Ionel kivánságára a liberálist párt az időközi választásokon hivatalosan nem jelölteti magát és a teret teljesen átengedi az ellenzéknek. Napokkal ezelőtt ugyan még az volt a helyzet, hogy a kormány is állít egy jelöltet Titulescu személyében, miután azonban a külügyminiszter vonakodott elfogadni a jelölést és ama határozott kivánságát fejezte ki, hogy nem óhajt pártközi harcok homlokterébe kerülni, Bratianu Ionel elállt a jelölésektől és elhatározta, hogy az időközi választásokon azt a pártot fogja támogatni, amely a legtöbb reményt nyújt a kormánnyal való megegyezésre. Először Averescu és Iorga pártja jött számításba, a néppárt ismert kormányellenes magatartása miatt azonban megváltozott a helyzet és — a Cuvantul értesülése szerint — a kormány most a nemzeti-parasztpártot fogja hallgatólag támogatni. A választási kérdésben különben a nemzeti-parasztpárt részéről Madgearu a teljhatalom, aki szombatira ülést is hívott egybe az időközi választások ügyében való állásfoglalás céljából. Egyes lapok úgy tudják, hogy a nemzeti-parasztpárt sem a legszívesebben venne részt az időközi választáson s a teret inkább Iorgának engedné át. Annyiban már megállapodás is történt a pártvezetőségben, hogy abban a kerületben, ahol Iorga jelölteti magát, a nemzeti-parasztpárt nem állít ellenjelöltet.

A választási előkészület csak a pártok dolga, a miniszteriumokban a parlamenti szünet dacára is serényen folyik a munka. Legtöbbet dolgoznak a munkaügyi miniszteriumban, amelynek ablakai a késő éjszakai órákban is világosak. Ez a körülmény természetesen általános érdeklődést váltott ki, mire Lupu dr. miniszter az újságíróknak mosolyogva mon-dotta, hogy munkateljesítésben elsőnek a munkaügyi miniszteriumnak kell jó példát mutatnia. Lupu dr. miniszter egyébként a munkaviszonyok, valamint a munkaadó és a mun-

kás közötti viszony realizálását tűzte ki céljaul s ezt a nagyfontosságú problémát egy munkaügyi kodex alapján kívánja megoldani. A kérdés körül felmerült ügyek különben már annyira előhaladtak, hogy a javaslat előkészítésére delegált bizottság már napokkal ezelőtt megkezdte és szünet nélkül folytatja tanácskozásait és széleskörű előtanulmányokat folytat.

Ma délelőtt különben minisztertanács volt, Bratianu Ionel elnökletével. Elhatározta a kormány a preventív sajtócenzura megszüntetését a bucuresti-i lapokra nézve. Duca belügyminiszter ma délután hat órára összehívta a bucuresti-i lapok igazgatóit és a sajtószervezetek elnökeit és közölte velük a cenzura megszüntetéséről szóló minisztertanácsi határozatot. A minisztertanács tanulmányozás tárgyává tette a tengeriben szükségét szenvedő vidékek lakosságának helyzetét, kapcsolatban a mármarosai lakosság memorandumával. Elhatározták, hogy tengerit fognak kiosztani az arra szorulóknak között, részletfizetés ellenében. A minisztertanács bizottságot nevezett ki Argentinában, Cipalán és Tatarescu miniszterekből a tengeri-szállítások megszervezésére. A tanácskozás következő tárgya az időközi választások időpontjának megállapítása volt. A szenátusi és kamarai választásokat szeptember 11-re, a bucuresti-i egyetemi szenátorválasztást október elsejére tűzték ki. A minisztertanács az orvostanhallgatók között három millió lej segélyt fog kiosztani, amelyet Stelian Popescu az Unversul által összegyűjtött összegből előlegez. Végül segélyt szavaztak meg a constantai károsultak számára. A minisztertanács délelőtt egy órakor ért véget.

Nemcsak itthon, külföldön is dolgoznak a miniszterek és diplomaták. Londoni jelentés szerint Bratianu Vintila pénzügyminiszter és Titulescu külügyminiszter érkezését péntekre jelezték, azonban nincs kizárva, hogy a miniszterek korábban, talán már ma érkeznek az angol fővárosba. A miniszterek utazása magánjellegű s ezért hivatalos fogadtatásukra nem történt intézkedés. A két minisztert a kamara elnöke, egy miniszter, több pénzügyi kapacitás és London lord majorjának a helyettese fogja várni a pályaudvaron. Olasz lapok értesülése szerint Titulescu külügyminiszter Rómába is ellátogat, ahol megbeszéléseket folytat Mussolinivel.

„Oszlassák fel Aradmegye tanácsát!”

Milloteanu vezérfelügyelő a tanács feloszlását javasolja a belügyminiszternek. — A kisebbségi tanács tagok memoranduma az elhangzott vádak ügyében.

(Arad, augusztus 11.) Ma délelőtt be — mint jeleztük is — az aradmegyei tanács ama tagjai memorandumukat Milloteanu Misu belügyi vezérfelügyelőhöz, akik már a tanács tegnapi ülésén bejelentették, hogy a felsorakoztatott vádak ellen külön memorandumban védekeznek. Az ülésen jelen volt kisebbségi képviselők: Müller Vendel dr., Darányi János és Grammer István ma együttes memorandumot adtak be, amelyben leszögezték, hogy a vádokban felsorolt ügyek egyikéről sem volt tudomásuk és azokért a permanens-bizottság és Boneu Vazul volt delegált-prefektus a felelős. Külön memorandumot nyújtott be Piso János erdőigazgató is, aki leszögezte elsősorban, hogy nem volt jelen azon a kritikus ülésen, amelyen az erdőtvényt kritizálták. Ismerteti azonban, hogy állandó konfliktusok voltak a közbirtokosság és urbéres birtokainak ügyében az erdőigazgató-

ság és a megyei közigazgatási hatóságok között. A közbirtokosság és urbéres birtokainak felügyelete az erdőigazgatósághoz tartozik, közgyűléseiken pedig a törvény értelmében egy járásbíró elnököl. Ezt azonban a megyei közigazgatás nem akarta elismerni és a saját hatásköre alá akarta vonni ezeket az ügyeket. Erre vonatkozólag birtokában van az aradi törvényszéknek egy átirata, amely figyelmezteti őt, hogy a közgyűléseken feltétlenül egy járásbírónak kell elnökölnie. Kéri is ezáltal a kormányt, teremtsen ebben a kérdésben tiszta helyzetet s intézkedjen a felügyeleti jog kérdésében. E kettőn kívül is több memorandum futott be ma a vezérfelügyelőhöz, aki átvette azokat és valamennyit csatolta az általa készítenő jelentéséhez. A vezérfelügyelő — értesülésünk szerint — már holnap elküldi jelentését a belügyminiszternek, amelyben a megyei tanács feloszlását javasolja.

Elhalasztották az olasz anarchista kivégzését

Massachusetts államtanácsa augusztus 22-ig kitolta a halálos ítélet végrehajtását. — Izgalom az utolsó huszonnégy órában. — Az elítéltek közömbösen fogadták az elhalasztás híreit. — Sacconak nem kell kegyelem. — Összeesküvés Fuller kormányzó ellen.

(Az Aradi Közlöny távirati tudósítójától.) Izgalmas, feszült várakozás közepette telt el az a 24 óra, amely Saccot és Vanzettit a halálra ítélt két anarchista a halálos ítélet idejétől elválasztotta. Közben egyre nagyobb arányokban robbant ki az emberekből kitörő tiltakozás az igazságtalannak vélt halálos ítélet ellen, amely Charlestonban került volna végrehajtásra ma reggel. A tömegeket világszerte újabb és újabb hírek, amelyek szinte kergették egymást, hozták lázas izgalomba. Először azt mondták, hogy nincsen semmi remény arra, hogy elhalasszák a kivégzést, azután azzal a hírrel jöttek, hogy 24 órára halasztották csak el, majd végül megérkezett a hivatalos jelentés, amely közli, hogy augusztus 22-ig halasztották el a hét év óta börtönben sínylődő anarchista kivégzését. Tíz napi időt nyertek a halálra elkészült anarchista, akiknek az ügyében ezalatt a tíz nap alatt — úgy lehet — olyan döntő fordulat is történik, amely megnyitja előttiük a börtön kapuit és újra visszatartja őket az életnek. Az utolsó huszonnégy óra izgalmas eseményeiről távirati tudósításunk az alábbiakban számol be:

Fellángolnak a tüntetések egész Amerikában.

A tüntetések egyre tartottak az Unió összes nagyvárosaiban. A chicogoi jelentések szerint reggel egy 4000 főnyi tömeg tüntetett. A tömeget egy 16 esztendősbű bubifrizurás iskolásleány vezette. A demonstrálók fenyegető magatartást tanúsítottak és az Internacionálét ütekelték, halált követelve közben a rendőrségre. A rendőrök végre könnytírfakasztó gázokkal és revolverekkel verték szét a tömeget. Hatvanhét férfit és a vezető iskolásleányt letartóztatták. A tüntetések más városokban is folytak, azonban sokkal nyugodtabb hangulatban, mint ahogyan azt a rendőrségek várták.

Tegnap estig még úgy állott a helyzet, hogy a kivégzést csütörtökön reggel feltétlenül megtartják. A bostoni jelentések szerint Hill védő két ügyvédjével több órán keresztül tanácskozott Holmes bíróval és távozásakor lemondóan jelentette ki a várakozó kíváncsiak sokézerre rugó tömegének:

— Jelenleg semmiféle emberi hatalom nem tudja a kivégzést megakadályozni.

Hírek a huszonnégyórás haladékról

A védőbizottság azonban ennek dacára tovább dolgozott. Még az utolsó órákban közzétett táviratot menesztettek Coolidge elnök feleségéhez, akit arra kértek, járjon közbe férjénél az elítéltek érdekében. Ugyancsak felkérték XI. Pius pápát is a beavatkozásra.

Közben mindinkább megerősödött a hit, hogy a kivégzést megtartják. Legalább is erre mutatnak az előkészületek. A fogház környéke valósággal a megszállás képét mutatta, a rendőrök az összes a fogházhoz vezető utcákat elzárták. A rendőrség szigorú felszólításban közölte a néppel, hogy tartózkodjék minden tüntetéstől, mert a rendőrlégénységnek parancsot adtak ki, hogy a legkiméletlenebb módon járjon el a rendbontók ellen. Coolidge elnök közben az egész világból ezrével kapta a halasztást kérő táviratokat. A levelek és táviratok kezelésére külön tisztviselőket alkalmaztak. Tegnap este azután elterjedt a híre annak, hogy 24 órával mégis csak elhalasztották a kivégzést, amit általános örömmel fogadtak, mert ebben már a helyzet enyhülését vélték felfedezni.

Augusztus 22-re halasztották el a kivégzést.

Óriási módon felfokozott várakozás közepette történt, hogy Massachusetts állam végrehajtó bizottsága tegnap este a döntő ülésre gyűlt össze, hogy még egyszer tanácskozzék Sacco és Vanzetti ügyéről és határozzon a két ember élete felett. Este kilenc óráig tartott az izgalmas tanácskozás, amelyen végül is úgy határoztak, hogy augusztus 22-ig elhalasztják a kivégzést. A határozathoz Fuller kormányzó is hozzájárult. Az elhalasztás híreit kitörő örömmel fogadták az emberek, amikor az nyilvánosságra került és most már mindenki a charlestoni fegyház felé fordult érdeklődésével, vajjon mit csinál a két elítélt és hogyan fogadják az elhalasztást.

A két elítélt pedig közben teljes apátiával várta a történéseket. Éjjel után megjelent a fegyházigazgatónál egy rendőr, aki levelet adott át, amelyben hivatalosan értesítették az igazgatót a kivégzés elhalasztásáról. Ezután rendeletet adtak ki a fegyház körül elhelyezett rendőr- és gépfegyver-osztagoknak a távozásra. A nagy érdeklődéssel várt aktus ezután következett be, amikor az elítéltek tudomására hozták a halasztást. A kegyelem híreit minden felindulás nélkül vették tudomásul. Sacco a kérdésre nyomban azt válaszolta, hogy nincsen semmi mondanivalója, míg ellenben Vanzetti kijelentette, hogy nagyon örül a halasztásnak. Amikor pedig az újabb kegyelmi kérvény aláírására került a sor, Sacco hogyan sem akarta aláírni a kérvényt, hanem azt mondta, hogy ő már hét év óta van keresztrefeszítve. Nem kér kegyelmet, hanem vagy bocsássák szabadon a habeas corpus nán, vagy végezzék ki. Vanzetti szó nélkül aláírta a kérvényt, majd az elítélteket a siralomház-

ból visszakisérték a Cherry Hill-en levő fogházba, ahol a halasztási idő feltétleg maradnak.

Összeesküvés Fuller kormányzó ellen.

Az esti bostoni jelentések szerint a fogházigazgató először saját hatáskörében halasztotta el az ítélet végrehajtását. A törvény szerint ugyanis az ítéletet a kivégzés elrendelésétől számított egy héten belül kell végrehajtani, azonban a fogházigazgató a héten belül maga jogos megállapítani a kivégzés időpontját. A Buenos Ayresből érkezett jelentések szerint a lapok fényjelekkel közölték a nyilvánossággal az ítélet végrehajtásának elhalasztását, amit a tömegek kitörő tetszéssel fogadtak. A bostoni rendőrség különben ma Fuller kormányzó élete ellen irányuló nagykiterjedésű összeesküvést fedezett fel.

Megnyugodott a külföld az elhalasztás híreire.

A külföldön addig, míg a halasztási hír meg nem érkezett, folytak tovább a tüntetések. Baseli jelentések szerint tegnap nagy tüntetés volt, amelyen az amerikai igazságszolgáltatás ellen keltek ki. Később a Barfüsser-Platzon bombát dobtak el, amely husz embert súlyosan megsebesített. A londoni jelentések szerint tegnap a Hyde-parkból mintegy 10.000 főnyi ember vonult az amerikai követség elé, ahol azonban az erős rendőri készültség feloszlatta a tömeget. Nem sokkal később újabb csoportosulást kíséreltek meg, erre negyven embert letartóztattak. Amikor azonban a Reuter-ügynökség szétröpítette a világon a kivégzés elhalasztásának híreit, csend állott be, a tüntetések egy csapásra megszűntek. A világ közvéleménye erősen bizik abban, hogy a kivégzés elhalasztását most már a perújítás, illetve a halálos ítélet revíziója követi.

Az idegen légió aradi halottja.

Hogyan lett a legionárius kapitányból aradi banktisztviselő. — Kayser Ödön temetése.

(Arad, aug. 11.) Ma kísérték utolsó útjára nagy részvét mellett Kayser Ödön ismert aradi banktisztviselőt, akinek halála számos előkelő aradi családot döntött gyászba. Kayser Ödönnel igen érdekes aradi egyéniség távozott el az élők sorából. Magas, hatalmas szál ember volt életében az elhunyt, akinek mozdulatai és gesztusai messzire elarulták a civilbe kényszerült katonát. És a külsőségek nem csaltak, mert Kayser Ödön banktisztviselő ugyancsak érdekes katonai karriert futott meg: kapitány volt a francia idegenlégióban és ilyenkor hosszú éveket töltött el Észak-Afrikában az arabok, berberok, rifek és kabilok között.

Szines és érdekes dolgokat tudott mondani exotikus katonáskodásáról Kayser kapitány ur, a ki mintegy 35 évvel ezelőtt küzdött az örökké nyugtalan Afrikában, ahol még máig sem bírta a spanyol-francia haderő a tényleges győzelmet biztosítani magának. Igaz ugyan, hogy a híres rif-kabil háború Abd el Krim kapitulációjával és elfogatásával végződött, de a hamu alatt folyton pislog a parázs és csak egy kedvező pillanat kell, hogy újra fellobbanjon a soha ki nem alvó tűz. — Kayser Ödön évekig élt a kabilok között, ismerte erkölcsüket, szokásaikat, harcmodorukat és ő is azt állította, hogy ezt az afrikai törzset sohasem tudja végérvényesen legyőzni európai haderő. Bejárta katonáskodása alatt az egész marokkói hárszinteret, amely egészen speciális a maga nemében, mert a hegységek kavennái természetes védelmet nyújtanak az ágyúk és aknavetők ellen. Szembenállt több ízben a libasorban támadó kabilokkal és nagyon érdekes történeteket tudott azok alátomos guerillaharcmodoráról.

Az afrikai kalandok után visszatért ide Aradra, levetette sok vihart látott kapitányi egyenruháját és polgári foglalkozás után nézett. Banktisztviselő lett és a rifek rivalgásaihoz szokott kemény katona kard helyett tollat forgatott. Most aztán eljött érte a Halál és a Legion des Étrangers kapitánya elköltözött oda, ahol nincs se kard, se toll, hanem örök béke és pihenés.

H I R E K.

A Yale Blues.

Megszületett a jövő évad tánca. — Londonban már el is hódította a charleston híveit.

Londoni előkelő társadalmi körökben sokat foglalkoznak most azzal, hogy mi lesz a jövő szezoni tánca. Tudvalevő, hogy a táncélet, talán Amerikát kivéve, sehol sem olyan nagyarányú, mint Londonban és a nagy angol városokban, ahol délután 5—7-ig és este 9—11-ig szinte minden étteremben, lokálban megállás nélkül szól a táncmuzsika. A charleston, a tavalyi és idei szezoni e sok támadást ért táncát, ma már a múlténak tekintik Londonban.

Az új tánc, a jövő évad tánca: a Yale Blues. Ez a tánc, amelyet néhány nappal ezelőtt mutattak be a londoni táncmesterek néhány táncrevüjében, máris nagy sikert aratott, úgy, hogy befejezett ténynek kell tekinteni: ez a tánc a jövő évadban teljesen el fogja hódítani a charleston híveit.

Londoni levelezőnk végignézett egy ilyen Yale Blues bemutatót. Most azután a következőkben írja le nekünk ezt a táncot: Jobb lábbal indulnak a táncosok, négy lassu lépést mennek, a férfi előre, a nő hátrafelé, azután négy sasszél lépés következik, majd tangó félfordulása jobbra, a ballabát keresztelje a jobbra, majd ez a figura a sasszélal végződik. A tánc második figurája a tangóséta, amelyet először egy rövid és lassu, majd egy gyors és egy hosszabb ütemű szett követ, ugyanekkor megfordulnak a táncosok és ismét sasszélal végzik a figurát. De a charleston is szerepel az új táncban, amennyiben egy lassu ütemű charlestonfigura is helyet kapott az új táncban. Londoni tudósítónk jelentése szerint néhány nagyobb hotelben már meg is kezdték a Yale Blues táncolását. Nagy sikerrel...

— **Változások a diplomáciában.** Bucurestiből jelentik: Diplomáciai körök megerősítik azt a hírt, hogy Antoniadé, Románia képviselője a jóvátételi bizottságban, londoni követ lesz. Ghica külügyi államtitkárát vatikáni követté nevezik ki Penescu helyébe, aki más megbízatást kap.

— **Halálal végződött antiszemita diáktüntetés.** Dornavatról jelentik: Nagy feltűnést keltő incidens játszódott le tegnap délután a dornavatrai állomáson. A Monastirea-Nematiából, a kongresszusról hazatérő diákok a dornavatrai állomáson összeverekedtek a pályaudvaron tartózkodó zsidókkal. Egy Bugheanu nevű diák halálos sérülést szenvedett. A nemzeti diákszövetség jelentése szerint a verekedést állítólag a zsidók kezdeményezték volna. A súlyos incidens ügyében erélyes vizsgálatot indítottak.

— **Francia pilóta távrepülése Párisból Romániába.** Bucurestiből jelentik: A banesai aerodromban nagy előkészületeket tettek Pelletier D'Oisy, a világhírű francia repülő fogadtatására. Pelletier holnap reggel indul Párisból és 10 óra alatt reméli az utat megtenni.

— **Koromzay Frigyes meleg bucsuztatója a Maros Evezősegyületben.** Koromzay Frigyes, a néhai Acsev volt vezérigazgatója, ma reggelre visszaérkezett Aradra, miután elköltözött családját felkísérte Budapestre. A vezérigazgatót, aki a Daciában szállt meg, ma este 9 órakor az Aradi Maros Evezősegyület bucsuztatta el egy baráti vacsora keretében, amely az egylet nyári vendéglőjében folyt le. A kedélyes hangulatu vacsora előtt a klubházban az egylet nevében dr. Zubor Imre aradi ügyvéd, az egyesület főtitkára bucsuztatta el Koromzayt, mint az egyesület régi és agilis tagját, visszapillantva azokra az évekre, amit a vezérigazgató, mint az egylet tagja velük eltöltött. Koromzay meghatva köszönte meg a főtitkár szép szavait és kijelentette, hogy mindig legszebb emlékként fogja megőrizni szívében azokat az időket, amiket az egyesület tagjaként töltött el. A vacsora a késő éjjeli órákig tartott a legjobb hangulatban. Koromzay Frigyes ezzel aztán egészen elbucszott Aradtól és vasárnap, vagy hétfőn utra kel fiával együtt, hogy végleg elhagyja Aradot, 14 évi munkálkodásának, küzdelmeinek és örömeinek színhelyét.

Uj harc indul az árdrágítók ellen.

A kereskedelmi miniszter a spekulatörvény szigorú alkalmazását követeli.

(Az Aradi Közlöny bucaresti-i tudósítójának távirata.) Az ipar- és kereskedelmi miniszter elrendelte a spekulatörvény szigorú alkalmazását. Egyben kérte az igazságügyi mi-

niszteriumot, hogy a spekulatörvény ellen vétőket a gyorsított eljárás alapján vonják felelősségre.

Elhalasztották a vizsgálatot Arad tanácsa ellen

Milloteanu vezérfelügyelő szombaton kezdi meg a vizsgálatot a városi tanács elleni panaszok ügyében. — Hivatalos átirat Angel polgármesterhez.

(Arad, augusztus 11.) Jelentettük mai számunkban, hogy Milloteanu Misu belügyi vezérfelügyelő távirati utasítást kapott a belügyminisztériumtól, hogy folytasson le újabb vizsgálatot az aradi városi tanács működése ellen. A vezérfelügyelő eredetileg azt tervezte, hogy már tegnap délután nyomban megkezdje a vizsgálatot, azonban tegnap közvetlenül a vizsgálat megkezdése előtt, arról értesült, hogy — mint meg is irtuk — Angel István dr. polgármester nem tartózkodott Aradon. Miután a vizsgálatot Milloteanu a polgármester távollétében nem akarta lefolytatni, a vezérfelügyelő elhatározta, hogy szombatig elhalasztja a vizsgálat megkezdését. A közbenes időt Milloteanu vezérfelügyelő arra használja fel, hogy elkészíti jelentését a me-

gyel tanács elleni vizsgálat ügyében a belügyminisztériumhoz.

A vezérfelügyelő ma különben hivatalos átiratban értesítette a város vezetését arról, hogy a belügyminisztériumtól megbízást kapott a tanács elleni pótvizsgálat lefolytatására. Bejelenti, hogy szombaton reggel kezdi meg a vizsgálatot az aradi városházán és kéri, hogy Angel István dr. álljon a rendelkezésére a vizsgálat tartama alatti. Így tehát szombaton kezdődik meg a városházán a harmadik vizsgálat, amely valószínűleg több napot vesz igénybe és amelynek végeztével újból összehívják a tanácsot, hogy határozzon a polgármester és a permanens bizottság eltávolítása felett.

— **Megdobálták Argetolanu minisztert.** Bucurestiből jelentik: Tegnap este Argetolanu miniszter autóját, Craiova felé való utaztában, Germenele faluban a gyermekek kövel megdobálták. A minisztert a betört ablak szilánkjával könnyebben megsebesítették. A csendőrség erélyes nyomozást indított a ködöbálók kézrekerítésére.

— **Házasság.** Schlinger Margit és dr. Steiner József folyó hó 14-én, délután 5 órakor tartják esküvőjüket Strada Romanului 11. szám alatti lakásukon. (Minden külön értesítés helyett.)

— **A választások epilógusa.** Bucurestiből jelentik: A Curierul Judiciar elmozdította Codreanu adminisztrátort, mert az igazgatóság felhatalmazása nélkül járt el a választási szavazólapok nyomásánál. Stelian Popescu igazságügyi miniszter kilépett a vállalat igazgatóságából.

— **Elfogták a titokzatos budapesti zsarolót.** Budapestről jelentik: A rendőrség ma elfogta a Kolumbus-uccai zsarolót Baján. Hosszas nyomozás után megállapították, hogy a diktatúrát követő időkben egy Fuchs nevű katonai nyomozó szerepelt, akinek a nevét később a rendőrségen is jól ismerték, miután számos váltóhamisítást, csekkcsalást és zsarolást követett el. A soproni és győri ügyészségek több ízben körözték, de Fuchs mindig elűnt. A detektíveknek most sikerült megszerezniük Fuchs fényképét egy sógorától és a megszarolt Bartók Zoltán ráismert benne arra az egyénre, aki őt a bankba kísérte. Megállapítást nyert az is, hogy Fuchs Baján üzletet akart nyitni, amelyhez 20.000 pengőre volt szüksége és ezért határozta el a zsarolást. A rendőrség kiküldött detektívjei Baján elfogták és Budapestre kísérték a titokzatos zsarolót.

— **Elmégesegett a budapesti sztrájk.** Budapestről jelentik: Tegnap este a csepeli munkásoknak bizalmiférfiai értekezletre gyűltek össze a csepeli munkásokban. Ismertették azokat a tárgyalásokat, amelyeket Andréka főkapitányhegytessel és a munkaadók képviselőivel folytattak. Több felszólalás után egyhangulag elhatározták, hogy a sztrájkot addig nem szüntetik be, amíg nem teljesítik bérköveteléseiket. Az újpesti izzó kizárt munkásai holnap döntenek afelett, hogy az eddig lefolytatott tárgyalások alapján felvegyék-e a munkát.

— **Jacobi Gyula vizsgázott fogász szabadságáról visszaérkezett és újból rendel Str. Bucur (Eötvös-ucca) 4.**

— **Letartóztattak egy magyar bolsevista vezetőt.** Miskolcra jelentik: Tegnap letartóztatta a rendőrség Krompanszky Józsefet, volt borsodi vörös ezredparancsnokot, aki a kommun letörése után Bécsbe szökött, majd nemrégiben visszatért Miskolcra.

— **Egyházi ünnepség Lipován (Lippán).** Lipovai (lippai) tudósítónk jelenti: Nagy sikerű református egyházi ünnepélyt rendezett a lipovai (lippai) egyház, főleg a lipovai (lippai) fürdővendégek óhajára. Az ünnepély kiemelkedő pontjai: Szabolcska Mihály papköltő ez alkalomra írt versel, Ferenczy Margitka név alatt dolgozó irónő korszerű elbeszélése, Ursz Margitka megható versel, Molnár Mancika ügyes szavalata, Holzer Jánosné szép énekszámai s Pálur István nagyhatású beszéde voltak. A nemrég épült lipovai (lippai) templom zsufolásig megtelt hívekkel, akik nagy tetszés kifejezésével fogadták a felemelő vallási ünnepély minden egyes számát.

— **Vonatösszeütközés két halottal Jugoszláviában.** Belgrádból jelentik: Az elmúlt éjszaka Dzumisz közelében a belgrádi személyvonat egy tehervonattal ütközött össze. Az összeütközésnek két halottja és 13 sebesültje van.

— **Magyar festőművész halála.** Párisból jelentik: Vadász Miklós világhírű magyar festőművész hosszu szenvedés után Párisban meghalt. Vadász Miklós először a napilapokban közölt rajzaival tűnt föl. Francia, angol, olasz lapoktól kapott meghívást és mindenütt népszerűek voltak egyéni finomságu rajza. A háboru alatt különböző harctereken járt és harctéri rajzai nagy feltűnést keltettek. Később olajjal dolgozott és minden egyes festménye komoly értéket képviselt. Budapestről Párisba, majd Amerikába ment, ahol rövid idő alatt a legnépszerűbb festő lett. Nemrég ismét visszatért Párisba, ahol tüdőgyulladást kapott. A súlyos betegség végzett az aránylag fiatal, negyvenhat éves magyar festőművészszel. Budapestben mozgalom indult meg, hogy holttestét hazahozzák.

— **Országos dalverseny Oradea-Maren (Nagyváradon).** A romániai nyomdászdalárdák ez évben Oradea-Maren (Nagyváradon) tartják a szokásos országos versenyüket az ezüstserleg vándordíjért. Ezen a versenyen az aradi Gutenberg-dalkör a házigazda szerepét tölti be s csak a diszhangversenyen lép fel a Zichy: Szerenád című műdallal, amelyet Bogdány István zongoratanár kísér.

— **Köztársasági mozgalom Irországbán.** Londonból jelentik: A De Valera vezetése alatt álló köztársasági párthoz tartozó képviselők úgy döntöttek, hogy nem teszik le a hűségüket György királynak, azonban augusztusban még elfoglalják helyüket az ír szabadállam parlamentjében. Újabb — Dublinból érkezett — jelentések közlik, hogy az ír köztársaságiak megegyeztek a kormányalakításra vonatkozóban.

— **Borzalmas öngyilkosság.** Főtről jelentik: Eördőgh Sándor soltvadkert gazdálkodó 22 éves Miklós fia öngyilkosságot követett el. A fiatalember szőlővenyigékből tüzet rakott és a tűzbe vetette magát.

HENNY PORTEN

MA A

Marosparti mozgóban.

— Az orosz szovjet vérfürdője. Newyorkból jelentik: Az itteni orosz ortodox székesegyházban egy külön kápolnát szenteltek Oroszország gyászának. A falon egy márványtábla örökíti meg a bolsevikiek áldozatainak emlékét. A statisztika szerint a cári család tagjain kívül 31 püspököt, 80.000 hivatalnokot, 659.000 nemes arisztokratát, 56.000 tisztet, 268.000 katonát, 200.000 munkást, 890.000 parasztot, 50.000 lateinert és 1500 kisebbrangú papot végeztek ki az orosz bolsevisták.

— Kerestény világkonferencia Budapesten. Budapestről jelentik: A zeneakadémiában ma tovább folyt a keresztény szövetségi unió konferenciája. Ma délelőtt Gröndhal ötöbörgi, Barnali londoni, Lashen wickborgi, Csuhermann berlini lelkészek, a Vigadóban báró Podmaniczky Pál budapesti, Schauvin genfi lelkészek tartottak előadást. A Nemzeti Múzeum disztormében pedig Viktor János tartott előadást.

— Felgyújtották a bucaresti-i municióraktárt. Bucarestből jelentik: A 21-ik gyalogezred löterén történt robbanás ügyében megindított vizsgálat megállapította, hogy a raktár tetőzetén keletkezett tűzet szándékos gyújtogatás okozta. Közvetlenül a tűz kitörésekor az épület falának támasztva egy létrát találtak, amelyről azonban senki nem tudja, hogy ki révén és mikor került oda. A gyújtogatással megvádolt Varga András magyar származású, azonban már hosszú évtizedek óta Bucarestben élő kőművesmester még mindig a leghatározottabban tagadja, hogy köze volna a szerencsétlenséghez. A vizsgálat folyik.

— Strandlátogatók egyházi átok alatt. Oradeáról jelentik: A Váradhoz közeledő Margittának nincs is uszodája, mégis az uszoda körül nagy vihar kavargó a szeszélyesen kanyargó, csunya, piszokszínű Berettyó körül. Margittán nincs strand s ha az emberek mégis fürödni akarnak, kimennek a Berettyóra és fürödnek. A margittai strand, isten kegyelméből és a margittai embereknek a meleg-szenvedéséről lett strand, az idegen abszolúte nem veszi észre, hogy strandon van. Viz van, az igaz, de például kabin, az nincs sehől, kabin nélkül viszont strandot elképzelni mégis nagyon nehéz. A kabinokat az envhet-adó és állászatlan bokrok helyettesítették. Itt dobálják le magukról az emberek a ruhát. A fürdőruhát már otthon felveszi mindenki, épen a kabinok hiánya miatt. — A margittai rabbi tudomást szerzett arról, hogy a szép zsidó leányok is járnak a Berettyóra fürödni. Állítólag személyesen győződött meg a „strandon” uralkodó állapotokról s a templomi beszédben kitért a fürdőző asszonyokra és leányokra is. Megtiltotta a rabbi, hogy az uszodába járjanak a nők és aki parancsa ellen vét, azok ellen szigorú rendszabályokat helyezett kilátásba. Azóta nem járnak a margittai zsidónők a strandra. Sokan igazat adnak a rabbinak, sokan lázadoznak, amikor perzselően süt a nap és az elviselhetetlen hőség elől nincs menekvés. Így kerültek a margittai strand és annak látogatói egyházi átok alá, amely alól eddig még nincs feloldás.

— Kifosztotta férjét egy megszökött feleség. Érdekes feljelentés érkezett ma délelőtt az aradi államrendőrségre. Kalcsu Kalosev Str. Rahovei (Mihály) ucca 155. számú ház lakója feljelentést tett felesége ellen, aki távolléta alatt összecsomagolta holmiját, kinyitotta férje szekrényét, huszezer lejt ellopott és megszökött. A férfi pontos szemlélyleirást adott feleségéről és kérte azonnali letartóztatását. A rendőrség bevezette a nyomozást.

— Elfogtak Aradon egy timisoarai ügynököt. A temesvári rendőrség megkeresésére ma délelőtt az aradi államrendőrség letartóztatta Aradon Darvas Dávid timisoarai ügynököt, aki ellen sikkasztás miatt több feljelentés érkezett. Darvas állítólag a timisoarai Tungram-cégtől huszonnégyezer lejt sikkasztott. Ma délelőtt Darvas Dávidot rendőri fedezettel Timisoarára szállították.

Merénylet György görög király ellen.

A revolvergolyók nem találták a volt uralkodót.

(Az Aradi Közlöny szabadka, tudósítójának távirata.) Megdöbbentő merénylet történt a Bucarestből Veldeze felé utazó György görög exkirály, néhai Ferdinand király veje ellen. A nagykirándal állomáson egy újságló merényletet akart ellene elkövetni. A merénylet

átsiklott a kordonon és amikor a királyt hűző vonat megállott, revolvert rántott és többször rálőtt az exkirályra. Szerencsére egyik lövés sem talált. A merényletöt azonnal letartóztatták.

— Sikkasztással vádolják a Budapesti Hirlap volt igazgatónjét. Budapestről jelentik: A rendőrség ma őrizetbe vette Gábor Arnoldné, a Budapesti Hirlap kladóhivatalának volt igazgatónjét, sikkasztás vádjá miatt. Mint ismeretes, a lap régebben kényszer-egyezséget kötött maga ellen és az eljárás során könyvszakértők vizsgálták meg a részvénytársaság könyveit, amelyekből 360 millió hlányt állapítottak meg. A lap Gáborné ellen tette meg a feljelentést, azonban az igazgatónjé tagadja, hogy sikkasztott volna. Az ügyben nagyszámu tanut hallgatnak ki.

— Az Acsev-nyugdíjasok figyelmébe. Az aradi nyugdíjas egyesület vezetősége közli, hogy az Acsev-nyugdíjasok küldöttsége e hó 12-én, pénteken délután pontban 5 órakor Niculescu vezérigazgató elé járul, hogy a nyugdíjak ügyében a vezérigazgató elé terjessze a nyugdíjasok kérelmét. Az egyesület vezetősége ezután hívja fel a küldöttség tagjait, hogy pénteken délután pontosan jelenjenek meg az Acsev-palota második emeletén.

ANGELO FERRARI

MA A

Marosparti mozgóban.

— Megölt az Itál egy mácsai embert Aradon. Ma a kora reggeli órákban egy mozdulatlanul fekvő férfi testére akadtak a Bul. Regele Ferdinand (Boros Béni)-téren. Jelentést tettek a közelben posztoló rendőrnek, aki telefonozott a mentőknek. Az eszméletlen embert a kórházba szállították, ahol az orvosi vizsgálat megállapította, hogy alkoholmérgezésben szenved. Okmányából kiderült, hogy Ursu Illésnek hívják és mácsai lakos, aki a pénteki hetivásárra jött be Aradra és az eladott holmialért kapott összeget bizonyára elvitte. Homlokán könnyű sérüléseket találtak, azonban kiderült, hogy azokat esés következtében szerezte. A szerencsétlen ember anélkül, hogy eszméletét visszanyerte volna, ma délelőtt kiszervezett. A rendőrségi nyomozás ennek dacára megindult, mert nincs kizárva, hogy Ursu Illés lelkiismeretlen emberek kezébe került, akik leittatták és kirabolták.

LEGSZEBB FILM

Dél rózsája.

— Gradinaru Emil kulturtanácsos felkéri mindazokat, akik a megboldogult uralkodóval, I. Ferdinánd király Ófelségével, bármily néven nevezendő nexusba kerültek (audiencia, kitüntetés, megszólítás bánáti látogatással alkalmával, stb.) hogy a most készülő „Ófelsége I. Ferdinánd király és a Bánság” című három (román, magyar, német) nyelven megjelenő díszes emlékalbumban leendő közététél végett lehetőleg éles fényképeket e hó 25-ig a kulturtanácsos címére (Timisoara, városháza II. em. 54. ajtó) a pontos név, lakcím és az adatok feltüntetése mellett küldjék be. Egyben azon magántulajdonban levő képek beküldését is kéri, melyek Ófelsége bánági látogatásaira vonatkoznak. A képeket tulajdonosaik visszakapják. Itt jegyezzük meg, hogy az előjegyzések gyűjtésével kizárólag Ladányi Imre ur van megbízva.

— Dr. Posgay István operateur szabad-ságáról megérkezett. Rendel szanatóriumában Str. Mocioni (Orczy-u.).

— Tolvaj cselédleány. Az aradi államrendőrség ma letartóztatta Pál Erzsébet jószáshelyi illetőségű aradi cselédleányt, aki barátnője ruháit ellopta és megszökött. A letartóztatott leány beismerte a lopást. Átkísérték az ügyészség fogházába.

Titokzatos halál Aradon.

Egy ismert aradi urlasszony váratlanul özszeesett és meghalt. — Az aradi ügyészség elrendelte a holttest felboncolását.

(Arad, augusztus 11.) Az aradi államrendőrség rejtélyes haláleset ügyében indította meg a nyomozást. Özvegy Békés Ferencné Strada Caragiale (Csiky Gergely)-ucca 20. számú ház lakója, tegnap este, a családtagok vallomása szerint, hirtelen özszeesett és meghalt. A tragikus halálesetet jelentették a rendőrségnek, ahonnan Secui ügyeletes komisszár szállt ki a helyszínre. Megérkezett a hatósági orvos is, aki a halott arcán gyanus sérüléseket fedezett fel. A ház lakóinak és a családtagoknak vallomásai azt bizonyítják, hogy az özvegy asszony rendkívül ingerlékeny természetű és ideges szívbjában szenvedő volt, aki több ízben vesztette el eszméletét, ha valamiért felbosszantották. Tegnap este is egy jelentéktelen ügy miatt ingerült lett és hirtelen özszeesett. Orvosért szaladtak, de mire az orvos megérkezett, özvegy Békés Ferencné halott volt.

Ma reggel Mandru királyi ügyész, Iancu Traian rendőrigazgató és Tascu detektiv jelentek meg a tragikus eset színhelyén és szigorú vizsgálatot vezettek be. Az ismételt kihallgatott tanúk vallomásában olyan ellentétek voltak, hogy az ügyészség a rejtélyes haláleset kiderítésére elrendelte a hulla felboncolását.

A koldus

fantasztikus öröksége.

Kétaszázmillió lejt örökölt egy cernovitzai aggastyán, akinek fiát Amerikában meggyilkolták.

(Az Aradi Közlöny cernauti tudósítójának távirata.) Az első pillanathban nyári kacsának tűnő szenzációs örökség ért egy cernauti koldust. Ermin Celaco 75 éves aggastyán, aki nagy nyomora miatt két esztendővel ezelőtt öngyilkosságot követett el s ezért koldulásra nyert engedélyt, tegnap hivatalos értesítést kapott Chicagóból, hogy Amerikában elhunyt fia 1.200.000 dollárt, román valutában tehát majdnem 200 millió lejt hagyott rá. Celaco a rendőrségen elmondotta, hogy György nevű fia még jóval a világháboru előtt nyomtalanul eltűnt Cernautiból, miután valami konfliktusba keveredett a hatóságokkal. Apja azóta sem hallott bizonyosat felőle, mindössze egy évvel ezelőtt Amerikát járt ismerőssel mondották, hogy Chicagóban találkoztak egy dús gazdag cukorgyárossal, aki cernautinak mondja magát és feltűnően hasonlított az öreg koldusra. Az öreg Celaco azonban nem sokat törődött ezzel, tovább járogatott napszámba, azonban az elmúlt év elején teljesen özszeroppant, munkaképtelen lett az idős ember, aki nem sikerült öngyilkossági szándéka után naponta megjelent a forgalmasabb utvonalon és alamizsnát kéregetett a járó-kelöktől. Most azonban hirtelen gazdag lett az öreg koldus, a milliók azonban aligha okoztak nagy örömet neki, mert a chicagói közjegyző értesítésében az is benne van, hogy egyetlen fiát ismeretlen banditák az irodájában meggyilkolták. A 75 éves Celaco most az örökölt milliókat akarja felhasználni arra, hogy fia gyilkosának nyomára jusson s ezért elhatározta, hogy a lehető legrövidebb időn belül áthajózik Amerikába és megkeresi a nyomozást.

Dél rózsája

MA A

Marosparti mozgóban.

Zita exkirályné öccse a volán mellett.

René pármái herceg — sofför Párisban. — Péchy Erust egykori hercegi udvarlójának karrterje és lecsuszása.

(Az Aradi Közlöny párisi tudósítójától.)

A Grand Opera mögött az ugynevezett luxusautók sorakoznak, amelyek taxaméter nélkül száguldanak és minden utra vonatkozólag külön kell megállapodni a sofförrel. Párisban ezeknek a bér-autóknak *voitures libres* a nevük. Az opera háta mögött sorakozó autók egyikének sofförje királyi házból származik, felesége viszont dán királyi hercegnő és az ifjú pár Páris egyik legelőkelőbb palotájában lakik vendégként a hercegi sofför bátyjánál.

A királyi családból származó sofför René bourbon-pármái herceg, Zita excsászáró öccse, aki a háboru alatt gyakran tartózkodott Budapesten és Nagyváradon, mindig Péchy Erzsinek, a szép operette primadonnának társaságát keresve.

A francia főváros igen sok olyan egzisztenciának nyújt hajlékot, amelyek a világháboru következtében roppantak ketté. Volt orosz nagyhercegek pincéreként dolgoznak előkelő vendéglőkben. Hatalmas vagyonukat elvesztett nagyhercegnők varrással keresik meg kenyerüket. René herceg, Zita excsászáró öccse ugyan nem a háboru áldozata, azonban más okok következtében ő is elszegényedett.

Apja, I. Róbert, Parma utolsó uralkodó

hercege 1907. novemberében halt meg a schwarzaui kastélyban. Két feleségétől 21 gyermeke volt, az elsőtől 8, a másodiktól 13. A végrendelet felbontásakor kiderült, hogy a második házasságból született gyermekek alig örökölték valamit. A 22 millió aranykoronára becsült vagyon felét Elias herceg, a legidősebb fiu örökölte, míg a másik felén a többi 21 gyermeknek, közöttük a későbbi Zita császárnénak is, kellett osztozkodniuk.

Mivel azonban az uralkodó herceg első felesége, Mária Lujza hercegnő szintén igen gazdag volt, az első házasságból született gyermek anyjuktól tekintélyes vagyont örökölt.

René herceg a háboru után feleségül vett egy dán királyi hercegnőt, akivel igen nagy hozományt kapott. René herceg egész vagyonát a Glückstaad-féle kopenhágai bankra bízta, amely nem sokkal később teljesen tönkrement és René herceg egész vagyonát elvesztette.

Az utolsó Habsburg-uralkodó sógora, nem sokáig habozott, ifjú feleségével Párisba költözött és most gazdag amerikaiakat és angolokat fuvaroz jó borra valóért.

Tilos az átjárás az aradi Romanul-palotán.

Váratlanul megszüntették a husz év óta létező átjárót. — Súlyos sérelem érte a környék lakóit.

(Arad, augusztus 11.) Kellemetlen meglepetés érte ma azokat a járóelőket, akik a két évtizedes szokás tudatában, át akartak menni az Eminescu (Deák Ferenc)-uccából a Romanului (Zrinyi)-uccába, vagy viszont, azon a két átjáróházon, amely a két uccát emberemlékezett óta összeköti. Ma nem lehetett ezen az átjárón közlekedni, mert annak a Romanul-épület udvarába vezető utja le volt lakatolva, jelezvén azt, hogy ezentúl a Deák Ferenc-uccai átjáróház, illetve a Romanul-épület udvarán át nem járhatnak az aradi polgárok.

Az érthetetlen akciónak különben írásbeli bevezetése is volt, amennyiben Goldis László volt kultuszminiszter, a Romanul tulajdonosainak nevében levelet intézett dr. Hámor y László volt országgyűlési képviselőhöz, a Deák Ferenc-uccai átjáróház tulajdonosához és ebben értesítette őt arról, hogy a Romanul-palotán való átjárást tovább nem hajlandó engedélyezni s a két udvart elválasztó kerítés ajtáját lezáratja. Az írásbeli értesítést azonnal tett követte, amely valósággal bénítólag hatott az aradi uccaforgalomra. Ez az átjáró ugyanis több, mint két évtized óta azt a célt szolgálja, hogy a Metianu (Forray)- és az azt környező uccák lakóinak ne kelljen óriási kerülőket tenniük, ha sürgős dolguk akad az Eminescu (Deák Ferenc)-, vagy a Bratianu (Weitzer János)-uccákban, hanem annak a nyilvános átjárónak az igénybevételével, gyorsan

sabban juthassanak el pl. a főpostára. De ép úgy hátrányosan érinti a Consistorului (Bathányi)- és a Bratianu (Weitzer János)-uccai lakókat ez a mindenesetre kissé önkényes intézkedés, akik ilymódon nagy kerülővel és idővesztéssel kereshetik csak fel a Metianu (Forray)-uccai üzleteket. Tagadhatatlan tehát, hogy ennek az átjárónak, — amely a husz éves használat után, talán már jóformán Aradváros közönségének köztulajdonát képezi — elzárása nagy sérelme Arad lakosságának és annak orvoslására feltétlenül szükség is van. Ez az átjáró forgalmi szempontból ép oly fontos, mint a görög katolikus palotai átjáró, amely az Eminescu (Deák Ferenc)- és a Bratianu (Weitzer János)-uccát köti össze. Olyannyira szükség van erre, hogy ha eddig nem lehetett volna békésen lebonyolítani az átjárón át a forgalmat, bizvást mondhatjuk, hogy egy uccát kellett volna vágni, amely a Deák Ferenc- és a Zrinyi-uccát összekösse egymással.

Valószínűnek tartjuk és biztosra veszi mindenki, különösen a környékbeli érdekeltek, hogy ez a forgalomgátló, önhatalmu intézkedés, amely teljesen tekinteten kívül hagyta a közérdeket, nem lesz hosszú életű és a város vezetősége megtalálja a módot arra, hogy ez az átjáró rövidesen újból az aradi közönség rendelkezésére álljon. A környék lakosságának ez a reménye annál kézenfekvőbb, mert — mint értesülünk — az érdekeltek között mozgalom indult meg, hogy küldöttségben kérjék fel Aradváros vezetőségét arra, hogy hatékonyan közbelépve, tegye lehetővé az átjáró újból való megnyitását.

ERZSÉBET MOZGO.

Ma délután 1/8 és este 1/10 órakor

A meztelen asszony.

Henry Bataille híres regénye után rendezte **Leonce Perret**, a Königsmark rendezője. Főszerepben **Szvetisláv Petrovics** és **Nita Naldi**.

Jön: IBOLYAFALÓ.

Szép idő esetén az esti előadások a kerthelyiségben.

Aradi nagykereskedők

szállót vesznek Timisoarán.

Az aradi Éles-fivérek érdekes utóajánlata. — Ujabb árverést tűznek ki a Fiatska-házra és a timisoarai Korona-szálló Fiatska tulajdonát képező felére.

(Az Aradi Közlöny tudósítójától). A timisoarai Fiatska-házak sorsa ugy látszik még nincs véglegesen megpecsételve. Mint ismeretes, a július 25-én eladott timisoarai Fiatska valamennyi háza új tulajdonost kapott, hármat a Timisiana, egyet Heschia Jean, a Korona felét pedig Koppony Vilmos volt szenátor vette meg. Ezzel azonban az árverés még nem nyert végleges elintéztést. A törvények ugyanis az árverés után bizonyos terminust állapítanak meg, amelynek letelte előtt újabb ajánlatokat lehet benyújtani a már egyszer elárverezett házakra.

A Fiatska-csöd ügyében tegnap járt le ez a törvényes terminus és miután érkeztek utóajánlatok, nincs kizárva, hogy a házak birtokosai még meg is változhatnak. A József-téren levő három házra, amelyet az árverésen a Timisiana vett meg, nem érkezett utóajánlat és ilymódon ezek az épületek végleg a pénzügyet birtokába mentek át. Más-a helyzet azonban Fiatska Béla családi házána, amelyet az árverésen Heschia (Maitre) Jean vett meg. Erre a házra ugyanis Naschitz István dr. nevében utóajánlat érkezett. Maitre Jean a házat 1.715.000 lejért vette meg. Naschitz István dr. ajánlata pedig 1.886.500 lej, amelyre a megfelelő bánatpénzt, vagyis 200.000 lejt már letétbe is helyezték.

Mint ismeretes, erős küzdelem folyt annak idején a Korona-szálloda felének megszerzéséért is, amelyből végre Koppony volt szenátor került ki győztesen, 7.250.000 lejt ajánlva. Erre az épületkomplexumra azonban tegnap a Korona-szálló jelenlegi bérlői, az Éles-fivérek néven ismert aradi nagykereskedők — Éles Béla dr. és Éles Géza dr. — nyújtottak be utóajánlatot, s 7.975.000 lejt kínáltak a fél épületért. Ennek megfelelően letétbe is helyezték 854.750 lejt. A helyzet ezek szerint tehát az, hogy Fiatska Béla családi házára és a Korona-szálloda felerészére újabb árverést tartsanak ki.

Művészet.

* A nyári szinkörben vasárnap este olcsó helyárrakkal Csizmadia mint kísértet, mulattató népszínmű kerül színre, az aradi nyugdíjas színészek javára. Jegyeket a pénztár árusítja délelőtt 10—1-ig, délután 3—5-ig.

* Az oradeai (várad) színtársulat Bucurestiben. Bucurestiből jelentik: A Bucurestiben vendég szereplő várad magyar színtársulat súlyos helyzetbe került. Az előadásokat a magyar közönség egyáltalán nem látogatja és a látogatóknak hatvan-hetven százaléka román. A többi pedig potyajegy. A társulatnak tegnapelőtt mindössze három-ezer lej haszna volt, a tegnapi előadás pedig deficitelt végződött. A súlyos helyzet azért következett be, mert az a vállalkozó, aki bucuresti-i vendégszereplésre a társulatot lekötötte, semmi propagandát nem fejtett ki és nem reklámozta be az előadásokat. Tegnap meglátogatta a színházat Franasovici belügyi államtitkár és végig nézett egy előadást. Előadás után nagy elismeréssel nyilatkozott ugy a színészek képességeiről, mint a gyönyörű dekorációkról. Kijelentése szerint a kényes izlésű bucuresti-i közönség minden igényét kielégítették a szereplők.

APOLLOBAN ma kettős műsor

MALEK

a főszerepben.

MALEK BOXBAJNOK

Kitűnő vígjáték 7 felv.

Ezt megelőzi:

Tulsó partról

dráma 8 felvonásban. — Főszerepben: **Olga Tschehowa, Paul Wegener.**

Előadások kezdete 5, 7 és 1/10 órakor. — Mérsékelt helyárrak.

URÁNIÁBAN ma kettős műsor

SZENT HEGY

Téli sportkép 9 felvonásban.

Főszerepben: **Frida Richard**

Ezt megelőzi:

Szenvedélyes asszonyok

Rigó Jancsi és Simay hercegnő története 8 felv. Főszerepben: **Eszterházy Ágnes, Fern Andra.**

KÖZGAZDASÁG.

Hadi-jelentés a mindennapi kenyér frontjáról.

A római statisztikai központ beszámol a világ gabona- és szőlőterméséről.

(Az Aradi Közlöny római tudósítójának távirata.) A világgazdaság jelenlegi összefonódottsága, a közlekedési eszközök minden távolságot legyűrő fejlettsége és az áralakulásoknak és hullámzásoknak az egész földre kiterjedő jellege mellett ma már egyáltalában nem közömbös egyetlen országra sem, hogy milyen termés érett meg a föld bármely, tőlünk talán óriási távolságban levő sarkában is. Mindennapi életünket, pénzünk beosztását igen közvetlenül érdekli az például, hogy milyen gabonatermés volt Délamerikában, mert a mi gabonáraink is ezzel a ténnyel a legszorosabb összefüggésben vannak és így a délamerikai búzával szoros kapcsolatban áll a zsebünk.

Jelentés a világ terméséről.

A római nemzetközi földmívelési egyesület most adta ki jelentését a föld ez évi termésének állapotáról. A jelentés általában kedvező képet ad, egyes helyeken valóságos rekordtermésről számolnak be a jelentések. A gabonatermésekre általában véve kedvező idő járt. Európa északi államaiban, valamint Közép-Európában az érés kissé késlekedik, úgy látszik azonban, hogy az eredmény nem fog a múlt évi mögött maradni, mindenesetre azonban jobb lesz a közepesnél. Déle Európában nagyon szép termés ígérkezik, a többi területeken azonban, Oroszországban is, sokat ártott a tartós szárazság.

Északamerikában a téli búzáknál az utóbbi napokban javultak a termés kilátások, azonban az idei aratást így is tízenhárommillió mázsával kevesebbnek becsülik a múlt évinél. Ezzel szemben a tavaszi buza hozama jóval felette lesz az 1926. évinek, úgy, hogy összesen a múlt évinél 2—5 százalékkal jobb eredményt várnak. A délamerikai termés nagyszerűnek ígérkezik. Afrikában kevéssel a tavalyi alatt marad, Ausztráliában azonban még az ezutáni esőktől remélik az eredmény megjavulását.

Kukorica, burgonya, répa...

A kukoricatermés az összes európai termőterületeken kielégítően alakult. Az Egyesült Államok statisztikai hivatala ezzel szemben feltűnően alacsony számokat közölt a római központi hivattal. A burgonya növekedése előbb nagy átlagban hátramaradt, július hónapban azonban szépen javultak a kilátások. Az Egyesült-Államok a múlt évinél jobb eredményt várnak. A cukorrépáról különböző hírek érkeztek. A legtöbb európai államban a tavaszi vetés szépen fejlődött, a későbbiek azonban már kevésbé kielégítőek. A többi termőterületeken is a múlt évinél gyengébb eredményt várnak.

Jó szőlő lesz Közép-Európában.

Örvendtes jelenség, hogy a szőlőtermés sem Olasz-, sem Franciaországban nem bántották ebben az évben a gombabetegségek. Ennek ellenére sem valami nagyszerűek a kilátások. Románia, Bulgária, Ausztria és Magyarország ellenben valószínűleg sok szőlőt fog szüretelni. A jugoszláv szőlők sokat szenvedtek a hőség miatt és ugyancsak ebben a nyomoruságban szenvedtek a északafrikai bortermő területek is.

Általában a fő gabonafajokban a termés — állapítja meg a nemzetközi hivatal — csekély eltéréseket fog mutatni a múlt évvel szemben. Kevesebb lesz a cukorrépa és a kukoricatermés.

Ettől függ minden...

Szerte az egész földön ezernyi aggodalom között így érik az emberiség termése, a Föld ajándéka. Termelők és fogyasztók egyaránt érdeklődéssel várjuk, mit mond róla a római központi statisztikai hivatal. Ettől a megállapítástól, a jó, vagy rossz eredménytől függ vég- eredményben minden, a nagy politika sorsfordulása és a mindennapi kicsi életek millióinak boldogulása.

Zürichben 3.22 a lej.

Helyi valutaárak. (Augusztus hó 11.)

Kifizetések: Berlin 38.75, Amsterdam 65.35, Newyork 162.75, London 791.50, Páris 6.39, Milánó 8.91, Prága 4.83, Budapest 28.91.50, Zágráb 2.86, Bécs 22.95, Zürich 31.40. — **Áru:** Márka 38.50, dollár 161, angol font 790, francia frank 6.40, olasz lira 8.90, cseh korona 4.80, magyar pengő 28.40, dinár 2.80, osztrák schilling 23.20, svájci frank 31. — **Pénz:** Márka 38, dollár 160, angol font 780, francia frank 6.20, olasz lira 8.50, cseh korona 4.75, pengő 28.10, dinár 2.70, osztrák schilling 22.90, svájci frank 30.50. — Irányzat: lanya.

Zürichi tőzsdenyitás. (Augusztus hó 11.)

Berlin 123.23, Amsterdam 207.95, Newyork 518.87.50, London 2521.12.50, Páris 20.33.50, Milánó 28.24, Prága 15.39, Budapest 90.55, Belgrád 9.13, **Bucuresti 3.22**, Varsó 38, Bécs 73.05.

Zürichi tőzsdezárlat. (Augusztus hó 11.)

Berlin 123.33, Amsterdam 207.93, Newyork 518.75, London 2521.32.50, Páris 20.33.50, Milánó 28.24, Prága 15.39, Budapest 90.55, Belgrád 9.13, **Bucuresti 3.22**, Varsó 38, Bécs 73.05.

Bucuresti-i tőzsdezárlat. (Augusztus hó 11.)

Devizák: Páris 6.36, Berlin 38.60, London 788, Newyork 161.75, Milánó 8.84, Zürich 31.30, Bécs 22.80, Prága 4.81, Budapest 29. — **Valuták:** Napoleon 650, márka 30.50, léva 1.21, török lira 0.78, angol font 782, francia frank 6.50, svájci frank 31, olasz lira 0.95, drachma 2.05, dinár 2.90, dollár 160.50, lengyel zloty 17, osztrák schilling 23, pengő 28, cseh korona 4.90.

= **Aradi bankigazgató kiküldetése.** H a r a l a m b H. Henry, a Banca Marmorosch, Blank & Co. S. A. aradi fiókjának igazgatója, a cluji (kolozsvári) fiók vezetését veszi át egy hónapi időtartamra, az ottani fiók igazgatójának szabadsága idejére.

= **Szombaton és vasárnap kirakatverseny Aradon.** A kereskedelmi és iparkamara közli: A kereskedelmi és iparkamarák szövetsége által rendezett kirakatversenyt e hó 13-án és 14-én, szombaton és vasárnap feltétlenül megtartják. A verseny iránt igen nagy érdeklődés nyilvánult meg Arad kereskedői között és nemcsak a főútvonalon levő üzletek, hanem a mellékutcákban levő kereskedők közül is igen sokan pályáznak a Kamarák Szövetsége értékes arany, ezüst és bronz díjaiért és a diszoklevelekért. A verseny bíráló bizottsága vasárnap este 9 órakor fogja megtekinteni a kirakatokat. A versenyen résztvenni szándékozók még bejelenthetik ezt a kereskedelmi és iparkamaránál, semmiféle részvételi díjat nem kell fizetni.

Rádió-műsor.

Péntek, augusztus 12. Wlen—Graz. 20.05 a bécsi szimfonikus zenekar hangversenye. — Stuttgart 20. Szórakoztató zene. — Róma 21. Operett-részletek. — Prága 21. Hangverseny. — Pozsony 18.20. Hangverseny. — München 19. Énekhangverseny. — Milano 21. Hangverseny. — Leipzig 20.15. Katonazenekari hangverseny. — Frankfurt a. M. 20.15. Operett-előadás. — Boroszló 16.30. Szórakoztató zene. — Berlin 21.15. Kamarazene. — Budapest 9.30, 12. és 15. Hírek, közgazdaság. — 17. Az Opera kamarazenekarának hangversenye. — 18.50 Hangverseny. — 1930. Cigányzene. — 21. A Margitszigeti szimfonikus zenekar hangversenye.

Karbidrobbanás Radnán.

A meggyulladt patkányirtószer veszedelmes tüzet idézett elő egy aradmegyei községben.

(Az Aradi Közlöny radnai tudósítójának jelentése.) Nagy veszedelmekkel fenyegető, súlyos tüzkatasztrófa történt tegnap délután Radnán és csak gyors közbelépés akadályozta meg a veszedelem további terjedését. Délután hat óra tájban a község lakosságát féltrevert harangok zugása rémítette meg és pillanatok alatt elterjedt a hír, hogy a falu belsejében az egyik gazda háza kigyulladt. Kiderült, hogy Haszuszlavszky Dénes házában ütött ki a tűz, aki karbidot használt patkányirtás céljából, azonban közben a karbid — egyben lángalobbantva az egész házat — felrobbant és a szél mohón táplálta a tüzet, sőt az a veszély is fenyegetett, hogy az épen dühöngő vihar továbbviszi a lángokat s a község is komoly veszedelembe kerül. A nyomban kivonuló radnai tűzoltóság azonban rövid ideig tartó, de kemény munka után lokalizálta a ház égését és a veszedelem továbbterjedését. A háznak tetőzete teljesen elhamvadt és maga az épület is csaknem egészen a tűz martaléka lett.

Meggyilkolt tanár.

Titokzatos gyilkosság Bessarabia fővárosa közelében. — Rejtélyes halál az erdő mélyén.

(Az Aradi Közlöny chisinaui tudósítójának távirata.) Chisinau városát titokzatos módon elkövetett véres gyilkosság tartja izgalomban. Ma reggel jelentették a rendőrségnek, hogy B. Iacuin ismert gimnáziumi tanárt a városhoz közeli pezeni-i erdőben ismeretlen gyilkosa több lövéssel leterítette. Iacuin néhány nappal ezelőtt utazott Pezenibe sógorához pihenmi és szokása szerint naponta sétát tett a birtochoz tartozó erdőben. Iacuin ma reggel is a szokott időben, reggel 7 órakor távozott el hazulról, mivel azonban ezuttal szokatlanul sokáig maradt el, nővére a keresésén indult. Alig ért azonban az erdőbe, amikor egy fa mögött mozdulatlanul elnyulva találta fivérét, akinek a bal szeméből még ekkor lassan szivárgott a vér. Véletlen szerencsétlenséget sejtve, segítségért futott, majd a cselédség egy rögtönzött hordágyon a kastélyba vitte a súlyosan sebesült tanárt, aki azonban még mielőtt haza értek volna vele, kiszemvedett és magával vitte a sirba borzalmas halálának titkát. A rendőrség abban a fellevésben van, hogy Iacuin bosszu áldozata lett, miután ezelőtt két esztendővel ismeretlen tettesek már egyszer megkísérelték, hogy eltegyék láb alól. Akkor azonban sikerült megmenekülnie ellenségei kezéből, míg ezuttal utolérte végzete. Érdekes, hogy Iacuin annak idején az ellene megkísérelt merényletről egyáltalán nem volt hajlandó semmi felvilágosítást adni. — Nincs kizárva az sem, hogy Iacuin rablógyilkosságnak esett áldozatul, de ennek ellentmond az a körülmény, hogy az áldozat óráját és tárcáját érintetlenül találták meg zsebében, mindössze csak a gyűrű hiányoznak. Valószínű, hogy a gyilkos Iacuin nővéreinek közbejöttére menekülni kényszerült és így már nem volt ideje áldozata teljes kifosztására. A rendőrség a titokzatos gyilkosság ügyében nyomozást indított s már megalapos gyanúok miatt — őrizetbe vett egy Florinschi nevű embert, aki lopás vétsége miatt nemrégiben szabadult ki a börtönből, ahová Iacuin sógora juttatta. Florinschi a börtönben többször hangoztatta, hogy megbosszulja magát. Valószínű, hogy lesbe állott s mivel a tanár sógora, vagy nővére helyett véletlenül Iacuin sétált arra, több lövéssel Iacuin-t terítette le.

Felelős szerkesztő: RÉTHY JÓZSEF.

Cenzura Prefectura Judefului.

Értesítés! Kedves vevőim kívánására mindennemű rövidírást vezettem be. Nagyon finom fátoly harisnya 98 lej. Mindenféle kézimunka: díjmonte-son tanítunk. Párnamontirozás, fehérnemű varroda. További szives pártfogást kér: **Gav. VILÁG GEZÁNÉ** kézimunka-üzlete Arad, P. Avram Iancu (Szabadság-tér).

Mielőtt kályhaszükségletét beszerezné tekintse meg ahol „**PUCHER**” cserépkályhák raktárat Arad, Bul. Reg. Ferd 63/65 (Dengi-ház), és takaréktűzhelyek lezállított áron szerezhetők be. Átrakások, lavitások, falburkolások és minden e szakmába vágó dolgok a legpontosabban végeztetnek. Szives pártfogást kér: **SZERB ANTAL** kályhamester

Bosszuságot, időt és pénzt

takarít meg, ha külföldre való utazása előtti utitervéhez szükséges mindenemű felvilágosítást előre beszeréz díjmentesen a

Hálókocsi Társaság (Wagons-Lits) menetjegyjelkéjében Aradon, Bul. Regina Maria 18 (Központi Takarék épülete). — TELEFON: 5-94

APRÓ HIRDETÉSEK.

AZ APRÓHIRDETÉSEK DIJÁT SZAVAK SZERINT SZÁMITJUK. Minden szó hétköznap 4, vasárnap 5 Lej, vastagabb betűvel 8, illetve 10 Lej. A legkisebb hirdetés ára 10 szög hétköznap 40, vasárnap 50 Lej. A vastagabb betűvel kívánt szavak aláhuzandók. Az apróhirdetéseket előre kell fizetni. A kiadóhivatal fenntartja magának a jogot, hogy az olyan apróhirdetés szövegét, amely eredeti alakjában nem közölhető, megváltoztassa. Hirdetéseket délután 5 óráig vesszünk fel. Csak válaszbélyeggel ellátott kérdezősködésekre válaszolunk. Ajánlatok, leltéres levelek továbbítására megfelelő postabélyeg csatolását kérjük. A kiadóhivatal telefon száma 151. A hirdetésekre vonatkozó felvilágosítást a kiadóhivatal adja meg.

LEVELEZÉS.

MERCURNAK levele van az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4192

NEMESLELKŰ garzon uriember támogató barátságát keresem. Leveleket „Édes asszonyka” jelzőre az Aradi Közlöny kiadóhivatalába kérek. 4195

ELLÁTÁS.

KÉT kisebb iskolásfiú teljes ellátással felvétetik, belvárosban, az iskolák közelében. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 151

LAKÁS.

SZEP egyszoba konyhás lakás Gájban azonnal kiadó. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4198

ALKALMAZÁS.

KERESTETIK falura szeptember 1-re kis háztartásba szerény igényű, jól főző gazdaszony. Ziboly grófné Pesac Jud. Torontál. 4183

FIATAL rőtés segéd, ki a rövidáru szakmában is jártas és a román nyelvet bírja állást nyerhet. Ney Aladár textilüzletében Chisineu Cris. 4193

KIFUTÓLEANY azonnaira felvétetik Salgónánál Arad, Strada Consistoriului (Batthyány-u.) 13. I. em. jobb. 1000

ÓRAKÖNYVELEST és román—német levelezést vállal banktisztviselő. Cim a kiadóban. 4184

CUKRASZSEGÉD elsőrendű munkaadó azonnal felvétetik Schwimmer cukrásznál Oradea. Rbor 1526-opt. 4189

ASZTALOS tanoncok ellátással felvétetik Paladios asztalosmesternél, Str. Nicu Filipescu 14. (Flórián-u.) 15296

KERESÉK megbítható asszonyt vagy leányt másfél éves gyermek mellé. Ing. Gheorghiu Bul. Carol 67. 10430

ÜZLETEK.

VIADÓ a belváros forgalmas uccájában 2 kisebb üzlethelyiség. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4155

VÉTEL ÉS ELADÁS.

BIEDERMAYER szalon és asztal, antik komódok, szekrény és varrógépek, ebédő szőnyegek, összekötő perzsa szőnyegek, háló, ebédő, szalónok, fotelok, asztalok, székek, függönyök, tükrök, festmények, férfi ruhák, íróasztalok, könyvszekrények, virágállvány, gyermekokocsi, gyermekjátékok, vitrinárgyak, dísz tárgyak, rézháló stb. eladók. Salgóné, Str. Consistoriului 12. (Batthyány-u.) I. em., jobb. 1000

KLADÓ jutányosan Douglas motorkerékpár, keveset használt, modern villanyvilágítással, sebességmérővel. Schwarz műszerész Str. Brancovici. 4194

EGY drb. 25 átméretű Kirohner-féle abtichter és egy drb. 6 méteres transmissio 1 drb. lagerral sürgősen eladó. Strada Őrituz 118. 4200

MEGVÉTELRE keresünk egy házőrző és két foxterrier kutyát. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 10430

A gyermekórház közelében, Ségá elején,

kétszobás, előszobás magánház, 806 négyzetméterrel telekkel 120.000 lejért eladó, kevés pénzzel átvehető. Bővebbet Strada Ep. Radu (Magyar-u.) 25. 15296

I. rendű templomi ülések

eladók az aradi izraelita neolog templomban. Cim az Aradi Közlöny kiadóhivatalában. 4198

Rossz villanyégők!

becsérelése utakra, törött üveg és por cellán tárgyak szakszerű ragasztása, üvegezést és képerkeztést legolcsóbban vállal Aradon, a volt Asztalos Sándor-uccában a „Motorica.” 2204

MA halestély

az ARANYHAJÓ étterem nagy terraszán a Marosparton. — Szegedi halászlé 30, rántott harsa 35 lej. Cigányzene, Jazz-band.

Schwarz Andor, vendéglős.

AXELMANNSTEIN
KURHAUS UND GRAND-HOTEL

Eine der vornehmsten Hotelbeitzungen.
Telegramm-Adresse: Axelmannstein.

BAD REICHENHALL
in den Bayerischen Hoehalpen.

Ventilátor készülékek, zseblámpák, Dura elemek legolcsóbban

VARGA & ROSENFELD

villamossági vállalatnál ARAD, Központi szálló mellett.
Csillár raktár! Telefon 808.

Fiatal kereskedőket és intelligens iparosokat felvesszünk ügynököknek

Singer-varrógépek részletfizetésre leendő elárúsítás végett, magas jutalék mellett. Megfelelő munkaadók üzletvezetőknek képeztetnek ki.

Bourne & Co. Singer cégnél Arad, Bulev. Reg. Ferdinand 17.

Keresünk megvételre

egy 80-100 HP.

nyersolajmotort

használt de fizemképes állapotban

Gazdasági keményítőgyár

LOVRIN.

Két szoba, konyhás lakás

teljes berendezéssel vállalja kellemes részletfizetés mellett is elsőrendű butorokkal

„ARTA” BUTORIPAR ARAD,
Str. Eminescu 20-22. (Doák F.-u.)

Ha közszükséglet,

alkalmi vagy ajándék-tárgyakat mérsékelt áron óhajt beszerezni, keresse fel

Salgóné bizományi helyiségét Arad, Str. Consistoriului (Batthyány-u) 12. I. em

A mi sorsjegyeink szerencsésen játszanak!

Rendeljen meg még ma

zárt borítékban egy osehslóvák állami osztálysorsjegyet!

KARL BAUER,
cégnél, Prága, Parizská 28.

Egy sorsjeggyel

kétmillió csekkoronát nyerhet.

Huzás már aug. hó 20-án!

240.000 sorsjegy,
120.000 nyeremény

Minden második
sorsjegy feltétlenül nyer!

Össznyeremény:
65.000,000 ok

Hivatalos árak:	
1/1 sorsjegy	160 cK.
1/2 "	80 cK.
1/4 "	40 cK.
1/8 "	20 cK.
	100 lej

Az ARADI KÖZLÖNY részére hirdetések feladhatók:

ARAD: Rudolf Mosse hird. iroda Bulev. Reg. Maria 10.
Kerpel Izsó könyvkereskedés Bulev. Reg. Maria 12.
Pichler Sándor papírkereskedés Bohus palota,
Löbl hírlapiroda Str. Románulul,
„Mures” hird. iroda Str. Unirel,
Haász Albert Str. Eminescu,
„Uranul” hird. iroda Str. L. C. Bratianu 13.

BUCURESTI: „D. Adania” hird. iroda.
„Lloyd Express” hird. iroda Str. Gen. Berthelot 25.
Rudolf Mosse Calea Victoriei 31.
C. Schuller si S. Berger Str. Eug. Carada 9. Et. I.
„Mercur” Agence de Publicite Bulev. Serandar 12.

BUDAPEST: Blockner J. IV. Semmelweis-u. 4.
Bokor, Benkő IV. Váci-u. 25.
Klein Simon VIII. Rökk Szilárd-u. 8.
Magyar Hirdető Iroda IV. Városház-u. 10.
Mosse Rudolf IV. Váci-u. 18.
Kunsttűtő hird. iroda VII. Kertész-u. 37.
Schwartz József VI. Andrássy-ut 7.
Tenzer Gyula IV. Szervita-tér 8.
Leopold Gyula, VII. Erzsébet-körut 39. szám.

BRASOV (BRASSÓ): Elekes hird. iroda Str. Portii 32.
Mosse Rudolf r. t.
„Saxonia” hird. iroda Str. Prinz Carol II.

DICIOSÁN MARTIN (DICSŐSZENT-MÁRTON): Erzsébet könyvnyomda részv.-társ.

ALBA-IULIA (GYULAFEHÉRVÁR): Weisz Bernát könyvkereskedése.

CHISINEU (KISJENŐ): Kaufmann Mánó és társa.

CLUJ (KOLOZSVÁR): Hermes hird. iroda Str. Radu 4.
„Lloyd Express” hird. iroda Strada Radu 9. Et. I.
Mosse Rudolf hird. iroda Str. Reg. Maria 37.
„Express”, Piața Mihai Viteazul No. 39. Et. I.

LUGOJ (LUGOS): Schatteles ügynökség.

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD): Hegedűs hírlapiroda.
Mosse Rudolf hird. iroda Str. I. Vulcan 1.
Központi hírlapiroda Str. Reg. Ferdinand 1.

ODORHEU (SZÉKELYUDVÁRHÉLY): Könyvnyomda részv.-társ.

SIBIU (NAGYSZEBEN): „Hermes” hird. iroda.

PÁRIS: Exi-Publicite 9. Rue Denis Poisson.

PRÁGA: „Forum” Annoncen Expedition I. Mikuláská 28.

PETROSENI (PETROZSÉNY): „Radió” hírlapiroda.

SATUMARE (SZATMÁR): „Szamos” hird. iroda.

TRIEST: Publicita G. Cehovin Viale XX. Settembre 65. I.

TIMISOARA (TEMESVÁR): A. B. C. hírlapiroda.

„Bánát” hírlapiroda Piața Libertatii 3.

Fehér Olga hird. iroda Strada Miron Costin 5.

Löbl könyvkereskedés Strada Alba Iulia.

Mosse Rudolf hird. iroda Strada Mercy 2.

„Timis” hird. iroda Str. V. Alexandri 10.

„Papyrus” hird. iroda Str. Eug. Savoya 18.

Lloyd Express hird. iroda főlkja Bulev. Reg. Ferdinand 7.

„Mercur” Hird. iroda, I. Seminarinspalats.